

CENTRAL AMERIKA

NYTT

CHILE BULLETINEN

Nr 5 1981 Årg 9 Pris: 6 kr

**EL SALVADOR:
30 000 döda**

... och Reagan laddar om

Den tidning som du håller i handen är ett specialnummer av Chilebulletinen. Ett nummer som helt inriktar sig på den mest brännande skärningspunkten mellan imperialism och folklig befrielsekamp i världen idag – Centralamerika.

Tidningen är resultatet av ett samarbete mellan Chilekommittén och Samordningsgruppen för Solidaritet med El Salvador och Centralamerika. Avsikten är att nå ut med våra samlade informationsresurser till största möjliga antal läsare. Vi har under några

VAD ÄR DETTA?

år kunnat följa hur folket i de centralamerikanska länderna – länderna på USAs bakgård – har tagit upp den slutgiltiga kampen för social rättvisa, frihet och nationellt oberoende. Nicaragua vann sin frihet 1979. El Salvadors och Guatemalas folk kämpar vidare. Att kampen hela tiden har trappats upp och tilltagit i styrka har vi förstått. Men de "västliga" massmedia ger samtidigt en fragmentarisk bild av detta.

- Vi ser det därför som en plikt mot solidaritetsrörelsen i Sverige och mot de kämpande kamraterna i Centralamerika att utveckla perspektivet. Detta tror vi oss kunna bidra till bl a genom våra latinamerikanska förstahandskällor.

Att vi tar upp Centralamerika just nu är ingen slump. Vid sin första kongress i slutet av september -81, beslöt Samordningsgruppen att under tiden 27 nov – 12 dec 1981 genomföra en landsomfattande kampanj mot USAs intervention i Centralamerika. Det kommer att bli en mängd aktiviteter på olika platser i landet.

Vidare beslutade kongressen att i samverkan med Chilekommittén ge ut ett gemensamt specialnummer om Centralamerika.

Chilekommittén å sin sida beslöt redan vid sin kongress i maj i år att solidaritetsarbetet med kampen i El Salvador och Centralamerika skulle vara en av rörelsens huvuduppgifter.

Det är som ett redskap i den gemensamma solidaritetskampanjen och i det fortsatta solidaritetsarbetet vi önskar att denna bulletin ska fungera.

Du finner på följande sidor intressanta artiklar om situationen i Nicaragua, Guatemala, Costa Rica, Honduras och El Salvador – ja, till och med Sverige! Vi hoppas att detta skall ge dig en djupare förståelse av dagens världshändelser.

Nu några ord som Samordningsgruppen för Solidaritet med El Salvador och Centralamerika, som är ett nytillskott inom solidaritetsrörelsen. För ett och ett halvt år sedan – strax efter mordet på ärkebiskopen av El Salvador, monseñor Oscar A. Romero – startade Guatemala-El Salvador-kommittén sitt informations- och opinionsarbete med knappa resurser. När sedan FDR/FMLN från El Salvador i november -80 öppnade sitt officiella informationskontor i Stockholm fick solidaritetsarbetet för El Salvador större effektivitet och stadga.

Flera organisationer ute i landet, inklusive Chilekommittén, önskade gå med i en gemensam topporganisation för solidaritet med Centralamerikas folk.

Därför samlades representanter för ett 20-tal organisationer till kongress, 29-30 september -81, och bildade Samordningsgruppen. I dess styrelse ingår 5 representanter från Stockholmområdet (AU) och 10 från övriga landet.

Kampanjen mot USAs interventionspolitik är första resultatet av denna kongress. Du kan finna representanter för Samordningsgruppen på följande orter: Stockholm, Göteborg, Malmö, Lund, Helsingborg, Växjö, Kalmar, Ronneby, Oskarshamn, Borås, Norrköping, Finspång, Motala, Uppsala, Västerås, Surahammar, Gävle och Luleå. Dessutom på varje plats där det finns en lk av Chilekommittén.

Ditt ekonomiska stöd kan du ge direkt till FDR/FMLN via pg 320154-8. Guatemalas förenade befrielseströrelser saknar ännu representation i Sverige, men stöd kanaliseras via Guatemala-Salvadorkommittén i Stockholm. Sänd ditt bidrag till Pg 44 95 239-8, märk talongen "Stöd till Guatemala".

Slut upp i solidaritetsarbetet!

NEJ TILL USAs INTERVENTION I CENTRALAMERIKA!

Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm, Tel. 08/7443483 – Samordningsgruppen för Solidaritet med El Salvador och Centralamerika, Tunnelgat. 14, 111 37 Stockholm, Tel. 08/110755.

INNEHÅLL:

EL SALVADOR

- 4 - 5 FDR: Ett helt folks vilja kan inte knäckas
- 6 - 7 Nicaragua och El Salvador, Revolutioner med djupa rötter
- 8 - 9 FMLN-ledare: För detta kämpar vi.
Program för ett fritt El Salvador
- 10 - 12 Facket är viktigt i revolutionen
- 13 - 15 USA och Centralamerika — ingen väg tillbaka

SVERIGE

- 16 Hallsberg hjälper El Salvador
- 17 Jag tänker på mina egna barn... (dikt)

GUATEMALA

- 18 - 19 Från OJA-kupp till befrielsekrig

NICARAGUA

- 20 - 21 Vi slåss för freden

COSTA RICA

- 22 Idyllen som sprack

Nyheter

EL SALVADOR

- 24 - 25 Det militära läget
- 26 - 27 CJH-skottmättan 10 år
- 28 Material om Centralamerika

Ett helt folks vilja kan inte knäckas

"Kampen är ett uttryck för ett helt folks vilja" säger Guillermo Manuel Ungo, FDR-ledaren från El Salvador, som med anledning av SAPs kongress besökte Sverige. Chilebulletinen fick ett samtal med honom.

ChB: Räknar ni i FDR/FMLN att kriget kommer att dra ut på tiden? Hur ser ert perspektiv ut?

– Det är svårt att besvara så kategoriskt. Man kan ju ha olika uppfattning om vad som är lång tid, politiskt eller historiskt. För somliga är ett år mycket lång tid, för andra är det kort.

Jag kan säga att om inte den nordamerikanska interventionen funnes – så skulle vi redan ha nått en för det salvadoranska folket gynnsam politisk-militär lösning. Eller åtminstone stå på tröskeln till en sådan.

FMLN-FDRs framgångar har varit stora, sedan i januari och fram till nu och USAs stöd till juntan förslår inte på långt när, för att den skall hålla stånd. Den kräver mer och mer. Det som alltså förlänger kriget är den nordamerikanska interventionen, som nu måste tillgripa tredje parts territorium såsom Honduras, för att kunna hålla stånd mot folkets anstormning.

MILITÄRA APPARATEN FALLER SÖNDER

Slutet kan vi inte skönja inom de närmaste veckorna eller månaderna, men vi räknar inte heller med ett utdraget krig som det mest troliga. Detta därför att vi nu kan observera hur oligarkins och statens militära repressiva apparat faller sönder mer och mer. Vi ser det på det ekonomiska området, det är rent förfall. Inom politiken är det likadant med konflikter och stri-

der. Kristdemokratins sitter illa till mellan oligarkin och militären. Bland militären börjar de nordamerikanska rådgivarna själva, liksom journalister och USA-pressen att ge luft åt sin besvikelse över att det inte går att besegra de folkliga krafterna på kort tid.

På så sätt kan vi säga att, – även om den politisk-militära lösningen ännu inte skymtar – "att den militära delen av kampen bidrar till att göra förhandlingar till ett revolutionärt instrument", för att citera sandinistkommandanten Bayardo Arce vid Socialistinternationalens Parismöte. Som sagt vi har inte lösningen inom räckhåll men vi närmar oss.

ChB: Vilken betydelse får i detta sammanhang den mexikansk-franska gemensamma deklarationen i oktober. Var den ett juridiskt erkännande av FDR/FMLN?

– Jag tror att medvetenheten ökar hos den internationella opinionen. Allt fler politiska grupper och statsledningar börjar finna det obehagligt, inte enbart på grund av humanitära och moraliska betänkligheter utan även av politiska, och inte enbart med hänsyn till El Salvador utan även till sig själva, med det hot mot säkerheten och freden som hänger över hela regionen och därmed över hela den internationella gemenskapen.

USA-administrationen blir genom sin interventionspolitik alltmer isolerad, även i sitt eget samhälle. De måste besluta sig för antingen en allt större

intervention eller att söka en väg till en politisk uppgörelse.

FDR REPRESENTERAR FOLKET

Det är naturligtvis inte lätt att påverka en supermakt som USA att ändra sin interventionslust. Det är dessutom främst en uppgift för de krafter som verkar i USA, med hjälp av det opinionstryck som finns på det internationella planet.

Den fransk-mexikanska deklarationen är i första hand ett ställningstagande mot interventionen och till förmån för det salvadoranska folkets fria beslutanderätt. Man är för en politisk lösning på konflikten och man erkänner därvid att FDR-FMLN – och det är det viktiga i denna situation – att vi existerar som viktig politisk kraft, som representerar det salvadoranska folket, och som är nödvändig för en lösning. Vi är därmed underkastade vissa förpliktelser och har vissa rättigheter, politiska, etiska och juridiska.

ChB: Den fransk-mexikanska deklarationen har ju väckt en kraftig polemik. Flera latinamerikanska regeringar har kallat den för en "inblandning" och för att ha överskredit de "lagliga ramarna".

– Visst har deklarationen kallats för en "inblandning" av just de som själva har blandat sig i, de som ger vapen, rådgivare, och pengar till militärjuntan. Jag syftar inte bara på USA. Där finner vi militärregeringarna i Guatemala och Honduras, som spelar en aktiv roll i detta så kallade antisubversiva krig mot det salvadoranska folket.

Där är också diktaturerna i Argentina och Chile, som har erbjudit all slags hjälp till juntan.

Det är ett missbruk av språket när dessa som blandar sig i kallar deklarationen för "inblandning". Avsikten med deklarationen är ju den rakt motsatta: att ge det salvadoranska folket rätt till självbestämmande och för att vi ska få en möjlighet att finna en politisk lösning och ett slut på kriget.

ChB: Har ni märkt någon förändring i USAs politik eller hållning på senare tid? Finns det någon reell möjlighet till förhandling med dem och i så fall på vilka villkor? Vi tänker på senatens resolution nyligen om respekt för de mänskliga rättigheterna och om politiska reformer i El Salvador.

– Jag kan inte se annat än att USA-administrationen för en aggressiv politik, en politik som vill sätta in allt som sker i ett öst-västligt konfrontationsschema. Men vissa taktiska förändringar kan skönjas. Jag tror att dessa taktiska förändringar kan tolkas som, förbådar, strategiska ändringar. Nu kan man inte bestämt säga vad som är det ena och vad som är det andra, det flyter i varann.

– Det tal som undersekreteraren för latinamerikanska frågor i State Departement Mr Enders höll för några månader sen var positivt i den meningen att han inte betonade den öst-västliga konfrontationen. Dessutom tror jag att det bevisade att inte enbart de religiösa och sociala sektorerna i USA tar klar ställning mot Rea-

Guillermo Manuel Ungo

ganregeringens Salvador-politik, utan att det sker till och med bland politiker inom hans eget parti.

SENATEN STÄLLER VILLKOR

Det är därför som den resolution som USAs senat tog är av stor vikt, eftersom den – utan att på något avgörande sätt vilja ändra på USAs politik – ändå börjar ställa villkor (reformer, respekt för mänskliga rättigheter).

Vi skall minnas att detta sägs av en senast som står långt till höger, viktigt inte bara därför att det råder en republikansk majoritet utan därför att dessa senatorer ju står till höger om kongressen i sin helhet. Det här fenomenet kan förklaras av såväl de förhållanden som råder i USA som internationellt. Det förklaras av den växande opinion som kräver att El Salvadors folk självt skall få bestämma sitt öde.

ChB: Vilka konkreta resultat beträffande El Salvador gav mötet med Socialistinternationals ledning i Paris i september?

– Jag menar att det var mycket positiva resultat. Solidariteten har ökat under senaste året. Likaså har Socialistinternationals avståndstagande från USAs regeringspolitik förstärkts. Det är åtminstone fem saker bland det som där diskuterades, som jag finner positiva:

1. Här tog man i betraktande situationen i hela regionen genom att representanter för andra länder såsom Guatemala, Nicaragua och Costa

Rica fick komma till tals. Man tillvakavisade ett återupplivande av "Monroe-doktrinen", som ger USA rollen av gendarm för hela Latinamerika, och på ett alltmer krigiskt sätt.

2. Man ger den fransk-mexikanska deklarationen sitt fulla stöd och säger att den är ett sant uttryck för världsopinionen (flera kontinenter representerades i Paris). Det sägs att den allvarliga situationen i Centralamerika kräver omvälvande förändringar på de sociala, ekonomiska och politiska planen.
3. Man erkänner behovet av en allomfattande och genomgripande politisk lösning. Man uteluter att ett val kan anordnas under rådande förhållanden eftersom regimen sanktionerar terror. Endast en politisk lösning kan leda till fred och demokratiska val. Detta sammanfaller med vår uppfattning.
4. Man fördömer uttryckligen – och detta är ordagrant – den nordamerikanska administrationen massiva militära bistånd till Duarteregimen i El Salvador. Den militära intervention, sägs det vidare, kan endast leda till ökad terror och ökad dödande.
5. Denna hållning, denna solidaritet upprätthålls även i dokumentets avslutande paragraf.

ChB: Vilka svårigheter möter FDR-FMLN speciellt inne i El Salvador?

– I varje väpnad konflikt mö-

ter man väldiga problem av alla de slag, materiella, ekonomiska, psykologiska. Ens sociala och privata liv måste förändras. Det drabbar hela samhället. Jag sa just till Olof Palme när han frågade hur det var möjligt att kampen kunde pågå och tillta i kraft... att den enda förklaringen är att den är ett uttryck för ett helt folks vilja.

FOLKET ÖVERVINNAR SVÅRIGHETERNA

Ett folkkrig kan inte jämföras med ett konventionellt krig. Hade vi tillgång till helikoptrar, kanoner, flyg och transportmedel såsom den repressiva armén har så skulle folkets framgångar vara en avgjord sak för länge sedan. Det är alltså stora svårigheter vi har men folket har visat sin vilja, sin förmåga och sin uppfinningsrikedom, initiativ och mod att övervinna svårigheterna.

FOLKARMEN SKYDDAR

Detta upplever vi framför allt i de områden vi kontrollerar både socialt och militärt, för här är det inte bara den militära sidan som utvecklas med läger, övningar och ideologisk träning, utan här förekommer kompletterande logistiska verksamheter, politisk skolning, civil administration av dessa zoner, ekonomisk produktion för att livnära den befolkning, som skyddas av folkarmén. Om folkarmén inte vore där så skulle juntaarmén tillämpa den

brända jordens taktik, orsaka förstörelse och död.

Vi kan tillägga att den internationella solidariteten är viktig bland annat ur ekonomisk synpunkt, eftersom den bidrar till att lindra folkets lidanden, speciellt för de tio procent som tvingats fly från sina hemtrakter.

ChB: Har du något annat du skulle vilja tillägga?

– Ja, jag är djupt rörd över den solidaritet med El Salvadors folk som jag mött här i Sverige, med detta tappra folks kamp. Detta upplevde vi redan förra året när jag var här första gången med Enrique Alvarez, när han var ordförande och med Juan Chacón – innan de mördades. Jag var här även till första maj. Jag kan notera att solidariteten har ökat ytterligare på djupet och bredden.

SOLIDARITETEN DRIVER PÅ

Jag tror att det socialdemokratiska partiet spelar en viktig roll, men de är inte ensamma. Det är flera politiska organisationer som har visat El Salvadors sak ett djupt intresse och ett stort mänskligt och politiskt engagemang.

Jag tror också att det är väldigt viktigt med solidaritetsorganisationerna, som leder och driver denna utveckling. Jag vill därför ge dem mitt erkännande, och min tacksamhet, som jag framför inte bara i mitt eget namn utan i FDRs och FDR-FMLNs politisk-diplomatiska kommissions namn.

HORACIO MAROTTA

"Den militära kampen är en politisk faktor" (Foto: FDR)

NICARAGUA OC

Revolutioner me

Farabundo Martí

Revolutionerna i El Salvador och Nicaragua har djupa rötter. Ur dessa rötter hämtar dagens befrielsekämpar kunskap och erfarenhet.

Lars Palmgren ger här en bild av 20- och 30-talens revolutionsförsök och de män som ledde dem. Samma män som gett namn åt dagens befrielseströrelser – Augusto César Sandino och Farabundo Martí.

Den viktigaste politiske gestalten i Nicaragua är en sedan länge död man: Augusto César Sandino. Han som kallades "de fria människens general" och som mördades på order av "den gamle" Anastasio Somoza, grundaren till den nära 40-åriga Somoza-dynastin.

Det skedde 1934. Bara två år tidigare mördades – avrättades av exekutionspatrullens kulor – den man som är den samlande symbolen för revolutionen i El Salvador: Farabundo Martí.

Vilka var då Sandino och Farabundo Martí? Vad har dessa sedan snart 50 år döda män med 80-talets revolutioner i Centralamerika att göra?

SLOGS TILLSAMMANS

Mycket. Och på samma sätt som revolutionerna i Nicaragua och El Salvador idag – av människorna i de två länderna – upplevs som sammanflätad och beroende av varandra, så var också Sandinos och Farabundo Martí livsöden sammanflätade. Inte bara därför att de slogs tillsammans, Farabundo Martí

slogs 1927-28 på Sandinos sida mot den amerikanska marinkårens intervention i Nicaragua. Han kom till att bli Sandinos närmaste man.

Men, som sagt, det var inte deras personliga bekantskap som gör att man kan säga att deras livsöden var sammanflätade. Skälet är istället att dåtidens revolutionära processer i Nicaragua och El Salvador – liksom dagens – var intimt sammanvävda.

Sandinos kamp är förmodligen den mest kända. Han – oäkta son till en jordägare, som under flera år arbetade på oljefälten i Mexiko – bildade sin fattigmansarmé 1926 för att tillsammans med andra väpnade enheter i landet slåss mot den amerikanska militära interventionen – den tredje på kort tid – i Nicaragua.

Året därpå, 1927, slöts emellertid ett fredsavtal mellan USA och de officiella sektorerna i Nicaragua. Avtalet gick ut på att den amerikanska marinkåren skulle stanna kvar i landet ytterligare några år för att organisera upp en ny armé i Ni-

caragua. Nationalgardet – så kallades den armén och dess förste inhemsk befälhavare blev – ja, just det Anastasio Somoza.

ETT FÖRRÄDERI

Sandino reagerade våldsamt mot avtalet.

– Ett förräderi mot varje nicaraguensare, kommenterade han.

I konsekvens med det vägrade han att skriva under avtalet. Istället manade han till strid tills marinkåren, till sist man, var utdriven ur landet.

Sex år, fram till 1933 pågick striderna. Då var Sandinos namn känt – inte bara i Nicaragua, utan i hela världen. I Latinamerika hade han blivit en hjälte av samma dimension som Che Guevara är för dagens revolutionärer. Och när de amerikanska trupperna äntligen lämnade Nicaragua så uppfattades det allmänt som en seger för Sandino och hans män.

Men kanske var det snarast en phyrrusseger. För i avtalet ingick att Sandino också skulle avvärja sina

män. Samtidigt som Nationalgardet – under Anastasio Somoza – skulle upprätthålla ordningen i landet.

SANDINO MÖRDAS

Det tog inte ens ett år för Somoza att skaffa sig den positionen att han kunde utnyttja situationen till sin egen fördel. Natten den 21 februari 1934 avrättades Sandino av Somozas män uppställd mot en mur och belyst av två billyktor. Strax dessförinnan hade han, på en middag tillsammans med Nicaraguas president, varnat för Somozas maktambitioner.

Sandinos död blev början till Somozas makt. Ingenting var därför naturligare än att Sandinos porträtt fanns med överallt när segern mot Somoza den 19 juli 1979 var definitivt klar.

Cirkeln var sluten. Den kamp som Sandino inlett 1927 hade förts till sitt slut.

FARABUNDO MARTI MINDRE KÄND

Men Farabundo Martí då? Den kamp han stod i spetsen för är kanske inte lika känd som Sandinos, men den har

H E L S A L V A D O R

d djupa rötter

lika stor historisk betydelse.

Farabundo Martí nådde aldrig samma internationella ryktbarhet som Sandino. Men skälet till det är knappast att den kamp han stod i spetsen för inte var lika omfattande och betydelsefull som Sandinos, utan snarare att Farabundo Martí var en – i den internationella opinionens ögon – farligare man än Sandino.

Farabundo Martí var nämligen kommunist. Han var en av ledarna för El Salvadors kommunistparti. Och det uppror – för det var ett regelrätt uppror, snarare än ett krig – som han stod i spetsen för, var ett uppror som kommunistpartiet ledde.

OKLAR IDEOLOGI

Sandinos ideologiska hemvist var oklar för de flesta. Han hade börjat som liberal, men när han snarast en radikal nationalist och anti-imperialist. Men han var inte kommunist. Inte bolsjevik, som Farabundo Martí.

Upproret i El Salvador slutade i ett blodbad. Omkring 30 000 människor – främst indianer och fattiga lantarbetare – avrättade och kastades ner i snabbt uppgrävda massgravar.

Farabundo Martí och två av hans medhjälpare avrättades av en exekutionspatrull, sedan deras hemliga gömställe avslöjats.

I Nicaragua gav Sandinos fall upphov till familjen Somozas mångåriga diktatur. I El Salvador gav massakern på de upproriska lantarbetarna och avrättningen av Farabundo Martí, upphov till en militärdiktatur, som i olika former har existerat ända fram tills idag.

Inte minst därför upplever sig de som idag slåss i El Salvador, på samma sätt som sandinisterna i Nicaragua, som arvtagare till en 30-talsrevolutionär.

OLIKHETER GÅR IGEN

Men det är inte bara likheter som går igen. Också olikheterna gör det.

Sandinisterna i Nicaragua fick ett brett internationellt stöd för sin kamp. Att Somoza var en av de värsta diktatorerna i Latinamerika var de flesta överens om. Dessutom så var sandinisternas ideologi lite oklar. Olika politiska sektorer i världen kunde tolka in lite vad de ville i "sandinismen" och därigenom också hoppas kunna få inflytande över dem.

De som idag slåss inom Den nationella befrielsefron-

ten Farabundo Martí (FMLN) i El Salvador är däremot, liksom Farabundo Martí själv, klart definierade marxister.

Därför är det inte helt överaskande att revolutionärerna i El Salvador betraktas som fiender av samma regeringar som för bara ett och ett halvt år sin gav sandinisterna sitt stöd.

Många uppfattade kampen i Nicaragua som en kamp mot en enda man – Somoza. I El Salvador däremot, är det klart att kampen står mellan olika samhällsklasser – där finns ingen man som i sin person symboliserar allt det

som folket uppfattar som förhatligt.

SAMMA KAMP DÅ SOM NU

I grunden är det dock samma kamp det handlar om. Som en av FLSN:s grundare i Nicaragua, Carlos Fonseca, många gånger sa och som ledarna för FSLN idag ofta upprepar så "handlar inte kampen om att byta ut en man, utan om att förändra ett system". □

LARS PALMGREN

Sandinos ideologi var trots sin klara anti-imperialism suddig i många frågor. Det gjorde att såväl borgare som socialister omedelbart efter revolutionen kallade sig "sandinister". På bilden syns, under Sandinos porträtt, FSLN-ledarna Sergio Ramírez, Daniel Ortega och Moisés Hassan tillsammans med Alfonso Robelo som är en betydelsefull representant för Nicaraguas arbetsgivarförening. Idag leder Robelo (3e fr. v.) det borgerliga motståndet mot sandinisterna.

Foto: Ulf Aneer

FÖR DETTA KÄMPAR VI!

Vilka ideologiska ståndpunkter kämpar FDR/FMLN för? Alltför ofta besvaras den frågan i massmedia av utländska nyhetsbyråer eller självutnämnda experter.

Här ger vi istället ordet till oppositionen själv. Fernán Cienfuegos –medlem i FMLNs generalkommando– beskriver i denna artikel sin rörelses ideologiska grunder. Artikeln var först publicerad i den mexikanska dagstidningen "Uno más uno".

Imperialisterna anstränger sig att utmåla den salvadoranska revolutionen som ett verk av en grupp fanatiska kommunister. Genom att förvränga uttalanden, manipulera massmedia och liknande trick vill de framställa vår kamp som en internationell aggression.

Men såväl vi själva som vår kamp och vårt ideologiskt-politiska system är produkter av vår konkreta historia; ett resultat av hela det salvadoranska folkets erfarenheter, besvikelser, smärta och hopp. Vi har bakom oss en förhistoria av femtio års militärdiktatur, förföljelser tortyr, och dödande; femtio år av lidande och hänsynslöshet under vilka dock undan för undan organisationen, kampen och det folkliga ideologiskt-politiska systemet växte fram.

Farabundismen föddes i september 1980 i och med grundandet av FMLN (Frente Farabundo Martí para la Liberación Nacional). Den är ett uttryck för den revolutionära rörelsens enhetssträvanden och för de samhällskrafter som ingår i densamma. Farabundo Martí lämnade fröet till en rörelse som fick liv i och med att FMLN bildades.

I farabundismen enas vi kring följande punkter, som utgör vår ideologisk-politiska grund och som kan sägas vara en syntes av den revolutionära rörelsens erfarenheter, politiska mognad och ideologiska hållning:

1. Internationalism.
2. Centralamerikanism i Morazán's anda d v s med en centralamerikansk federation som mål.
3. Självbestämmande och kamp mot imperialismen.
4. Kamp mot oligarkin.
5. Upprättande av en demokratisk, folklig och revolutionär stat.
6. Ideologisk pluralism, revolutionär enhet och en allians mellan arbetare, bönder, mellanskikt och företagare.
7. En politisk-militär strategi för den salvadoranska revolutionen.
8. En kombination av revolutionärt krig och folkligt uppror.

Den farabundistiska internationalismen har djupa rötter i vårt folks kamp, i dess attityder och handlingar alltsedan Sandinos tid och de centralamerikanska länder-

nas krig för sitt oberoende och enande. Farabundismen innebär en hängivenhet att tjäna andra förtryckta folk i deras kamp för rättvisa var som helst i världen. Det är redan en tradition hos vårt folk.

Centralamerikanismen är idealet att förena våra folk för att kunna lösa gemensamma problem och för att garantera fred och säkerhet i Centralamerika utan USAs inblandning. Det är att förverkliga Morazán's⁽¹⁾ tanke på en federation mellan de centralamerikanska nationerna. Enda sättet att uppnå stabilitet i Centralamerika är att skapa en federation som ger våra folk politisk, ekonomisk, social och militär trygghet.

Kravet på självbestämmande grundas på att man måste vara fri för att utveckla sin egen historiska framtid, sin egen regering, sin egen nationella identitet. Detta kan bara uppnås via den farabundistiska tanken om verklig suveränitet, vilken vi idag försvarar med vapen i hand. Detta nationella oberoende skall värja oss mot USAs inblandning, mot dess gamla vana att intervensera, mot dess utpressnings- och påtryckningspolitik. Idag måste Centralamerika sätta sig till motvärn mot USA på dess "egen bakgård".

Försvaret av vår suveränitet är ett legitimt försvar mot yanki-intervention och åtföljande aggression; vårt legitima självförsvar uppehålls med ett enkelt folks värdighet, ett folk vars främsta rikedom och stolthet är de fem miljoner innevanarnas egna arbete.

Kampen mot oligarkin har som mål att störta det kaffeproducerande och finans-industriella komplex, som hållit sig vid makten ett halvt århundrade genom en militär diktatur. En sektor av armén har alltid varit oligarkins tjänare och en fiende till folket. Därför är farabundismens mål att ersätta denna fascistiska militärdiktatur med en folklig regering och bygga upp en ny armé, som grundar sig på vårt regeringsprogram.

Vid upprättandet av den demokratiska, folkliga och revolutionära staten måste oligarkins politiska och militära makt avskaffas i en process under vilken såväl statliga som privata och blandade företag måste utvecklas. En sådan utveckling kan bara komma till stånd om makten ligger hos en demokratisk och folklig regering. Att avskaffa militärdiktaturen är endast möjligt genom att störta den och skapa en demokratisk, pluralis-

tisk stat; genom att utveckla ett revolutionärt projekt med folkligt stöd, där folket utövar makten nerifrån och utifrån sina statliga institutioner. Alltså en stat som representerar folkets intressen och som kan räkna med dess enhälliga stöd. Pluralismen är den pelare i vårt ideologisk-politiska system, som har blivit mest misstänkliggjort av interventionisterna. Denna har bl a som utmärkande drag: respekt för vårt folks kristna tro och samexistens mellan våra demokratiska krafter revolutionära ideal.

Den nya staten byggs upp genom folkets direkta medverkan då det utövar den lokala och nationella makten genom alliansen mellan arbetare och bönder; genom att bygga upp den revolutionära enheten inom FMLN; genom allians med andra krafter. Det är detta som är farabundismen.

Vägen till den demokratiska revolutionen går för det salvadoranska folket via den politisk-militära strategin, som är enda garantin för att säkra en folklig regerings erövringar. Den politisk-militära strategin innebär en enhet mellan den folkliga armén och massorna.

Det revolutionära kriget har gett oss kunskap om de militära konsterna såsom gerillakrigföring, ställningskrig och rörlig krigföring. Farabundismen har lärt sig dessa konster för att garantera folkets seger.

Det folkliga upproret tar form i sådana väpnade, allmänna resningar, som ständigt förekommit i vår nations historia. Det revolutionära våldet skall utvecklas till en forma av masskamp; därtill kommer uppror inom olika regementen såsom ytterligare en resurs i det allmänna folkliga upproret.

Det är dessa karakteristiska som ger farabundismen dess politisk-ideologiska identitet; den är en logisk följd av vår historia och ett äkta uttryck för vårt folk.

FERNÁN CIENFUEGOS

(1) Morazán var en liberal politiker från Honduras som under kriget mot spanska kronan 1830-40 var befälhavare för befrielsestyrkorna och ledare för en centralamerikansk federation. Ö.A.

"Med ett enkelt folks värdighet..." (Foto: FDR)

PROGRAM FÖR ETT FRITT EL SALVADOR

☐ ☐ Följande dokument, med titeln Den revolutionära demokratiska regeringens programmatiska plattform — revolutionens uppgifter och målsättningar, har publicerats av Farabundo Martí's befrielsefront, FMLN, och Revolutionära demokratiska fronten, FDR, i El Salvador.

Revolutionen i El Salvador har följande uppgifter och målsättningar:

1. Att störta Yankee-imperialismens och oligarkins reaktionära militärdiktatur, en diktatur som i femtio års tid påtvingats och bibehållits mot det salvadoranska folkets vilja, att förstöra dess kriminella politiska-militära apparat och upprätta den Revolutionära Demokratiska Regeringen, grundad

på enheten mellan de demokratiska och revolutionära styrkorna i folkarmén och El Salvador folk.

2. Att sätta stopp för jord- och kapitalherrarnas överallt närvarande sociala, ekonomiska och politiska makt och dominans.

3. Att definitivt göra slut på vårt lands militära, politiska och ekonomiska beroende av Yankee-imperialismen.

4. Att garantera de demokratiska rättigheterna och friheterna för hela folket, särskilt de arbetande massorna som hittills fått del av dessa rättigheter minst av alla.

5. Att genom nationaliseringar och bildandet av företag överföra till folket de grundläggande distributions- och produktionsmedlen, de som nu samlas hos oligarkin och USA:s monopol. Dessa innefattar de stora godsägarnas jord, de företag som producerar och distribuerar elektricitet, oljeraffineringss-industrin, industriella, kommersiella och serviceföretag, utrikeshandeln, bankerna och de stora transportbolagen. Allt detta kommer att göras utan att det påverkar de små och

medelstora affärsmännen, vilka kommer att ges uppmuntran och stöd på alla sätt i den nationella ekonomins olika grenar.

6. Att höja folkets materiella och kulturella levnadsnivå.

7. Att skapa en ny armé för vårt land, en som framför allt kommer att bygga på Folkarmén, skapad i den revolutionära processen, i vilken ska inkorporeras de sunda, patriotiska och värdiga element som tillhör den nuvarande armén.

8. Att bilda en folklig organisering på alla nivåer och i alla former och sektorer, för att garantera folkets aktiva, skapande och demokratiska deltagande i den revolutionära processen, och att säkra nära förbindelser mellan folket och dess regering.

9. Att anpassa vårt lands utrikespolitik och internationella relationer i enlighet med principerna om oberoende och självbestämmande fredlig samexistens, lika rättigheter och ömsesidig respekt mellan stater.

10. Allt detta för att försäkra vårt land fred, frihet, folkligt välbefinnande och sociala framsteg.

FACKET VIKTIGT I REVOLUTIONEN

**Trots det ofattbart
brutala förtrycket i städernas industriområden
så lever och kämpar den fackliga rörelsen i El Salvador.
Det berättar Jorge Mendoza Santos och Iginio Navarro
från landsorganisationen CUS i El Salvador för Chilebulletinen i denna intervju
Intervjun ägde rum i slutet av juni i samband med att de två fackliga ledarna
gjorde en rundresa i Europa för att vädja om ökat stöd
för den kamp fackföreningarna för i El Salvador.**

Vad representerar egentligen CUS?

– Som ett led i den allmänna enhetsprocessen inom oppositionen mot juntan gick majoriteten av landets fackföreningar förra året samman i enhetskommittén CUS. Den består av fyra fackliga federationer och en rad fristående fackföreningar. Vi representerar idag ca 85% av den fackliga rörelsen i vårt land. CUS långsiktiga mål är att bilda en enhetlig landsorganisation, men det kommer vi nog att uppnå först efter den definitiva segern.

– Vid sidan om CUS finns idag bara några få organisationer: Den regeringstrogn CGS som i takt med polariseringen i samhället förlorat tjugo fackföreningar som gått över till CUS. Den kristdemokratiska CTS, en mycket liten organisation som vi inlett förhandlingar med. Och slutligen byggnads- och transportfederationen FESINCONTRANS, som har mycket nära förbindelser med de nordamerikanska facken.

– Med FESINCONTRANS kom vi tidigare i år fram till

en överenskommelse om samarbete. Kort därefter drabbades även de av terrorn genom mordet på deras ordförande Felipe Antonio Saldívar.

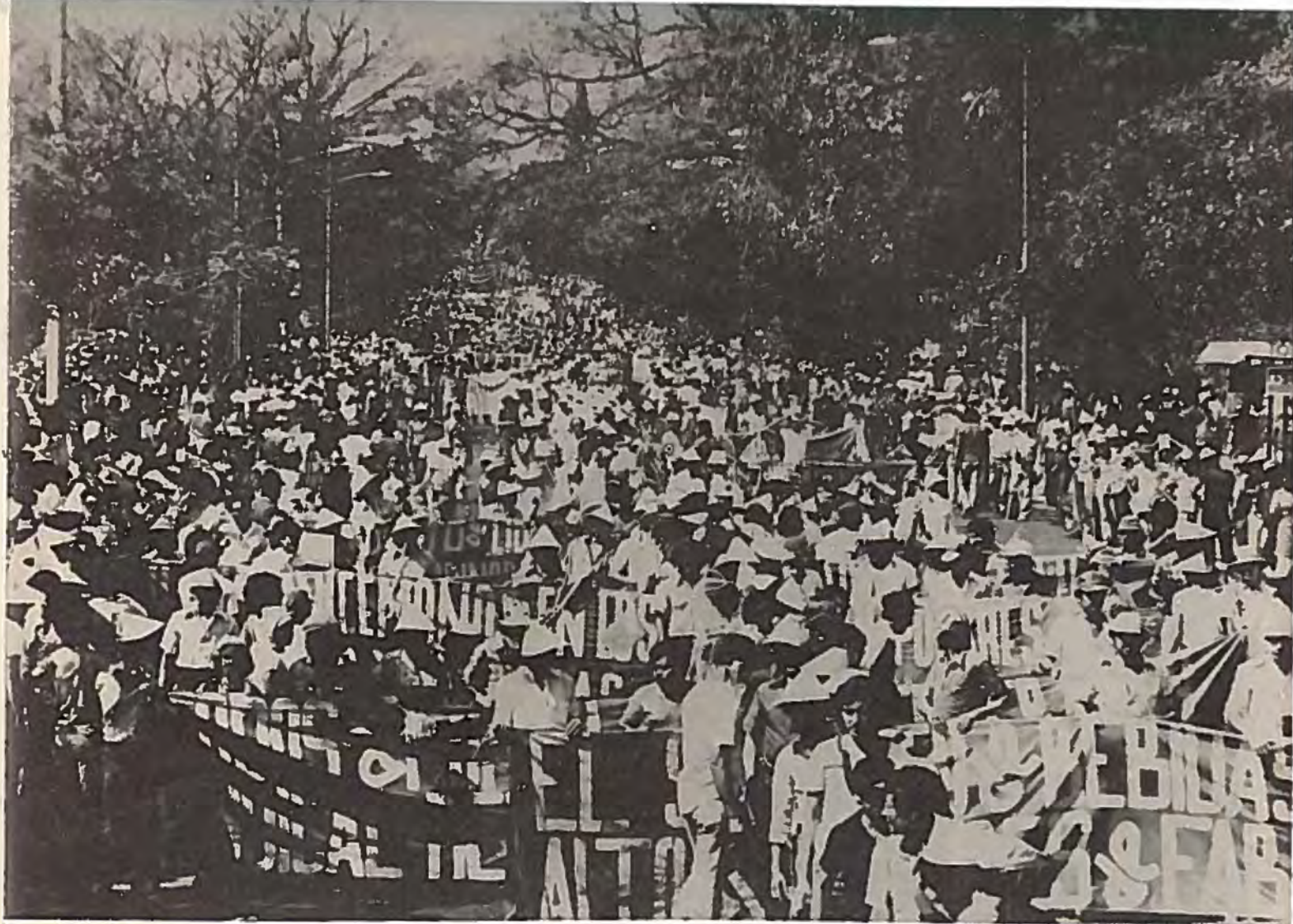
Det finns inga bondeorganisationer i CUS. Varför?

– Man ska komma ihåg att bönder och lantarbetare se-

dan 1932 varit förvägrade rätten att bilda fackföreningar. Det har gjort att den bonderörelse som ändå uppstått haft sin speciella karaktär

CUS-ledarna (fr v) Iginio Navarro och Jorge Mendoza Santos (Foto: Jesús Rodríguez, UBV)

Facklig demonstration i San Salvador (Foto: FDR)

och inte varit strikt facklig. De revolutionära massorganisationerna knöt under sjuttio-talet till sig olika bondeorganisationer och dessa har nu gått samman i en enhet-kommitté – *Comité Unificado de Campesinos de El Salvador*. Med dem har vi ett nära samarbete eftersom vi anser att arbetare och bönder utgör de viktigaste krafterna i vår revolution.

För att fortsätta på det temat: Vilken roll spelar facken i den revolutionära kampen?

– CUS är medlem i den revolutionära demokratiska fronten FDR och ser det som mycket viktigt att även den fackliga rörelsen deltar i kampen mot förtryckarregimen. Det finns många frontavsnitt i denna kamp och det fackliga är ett av dem. I dagens brutala situation är det naturligtvis svårt att genomföra vanligt fackligt arbete, men trots allt förtryck har vi lyckats upprätthålla våra organisationer. Många kamrater har mördats, andra har gått med i FMLNs folkarmé, men det har alltid

funnits nya krafter beredda att inta de vakanta platserna i fackledningarna.

Hur arbetar facken idag?

– Det mesta av arbetet sker naturligtvis underjordiskt eller halvt underjordiskt även om de flesta fackföreningarna fortfarande formellt är helt lagliga. Regimens förtryck sker dels genom den brutala terrorn som innebär en ständig risk för livet för de människor som opponerar sig det minsta och dels genom nya lagar och dekret som inskränker de redan tidigare högst begränsade formella fackliga rättigheterna.

– Undantagstillståndet omöjliggör det mesta av normalt fackligt arbete genom att det bli innebär förbud mot möten med mer än tre personer. Det har också införts en rad åtgärder direkt riktade mot den fackliga aktiviteten. Ett exempel är att arbetarna vid elektricitetsverken efter sina strejker under-

stälts krigsmakten och därmed lyder under militärlagarna.

– Men man ska komma ihåg att även om situationen är hårdare nu än kanske någonsin så har den fackliga rörelsen i vårt land alltid arbetat under mycket svåra förhållanden. Så vi har samlat på oss mycket erfarenhet som vi kan använda idag. Hela sjuttio-talet var en stor skola för oss. Vi lärde oss att det inte räckte med traditionella metoder för att föra facklig kamp. En vanlig strejk möttes alltid med förtryck. Polis sattes in och fackliga ledare fängslades ofta. Dessutom hade arbetsgivarna alltid rätten på sin sida så det var mycket svårt att vinna en strejk.

– Därför blev det nödvändigt att ta till nya kampmetoder. Streikande arbetare började tex ockupera sina fabriker och behöll ofta den administrativa personalen med cheferna i spetsen som gisslan. Detta innebar en rad fördelar. Under ockupationen

gavs möjlighet att diskutera många saker och därmed höja arbetarnas medvetenhet. Man kunde genomföra fackliga möten, man kunde förbättra organisationsstrukturerna, man kunde ge arbetarna vapenträning osv. Dessutom gav ockupationerna ofta goda avtalsresultat eftersom företagsledarna efter några dagar tillsammans med arbetarna brukade vara mycket villiga att acceptera våra krav.

På många mindre industrier var också ockupationerna ett sätt att överhuvudtaget kunna bilda en fackförening. Det vanliga problemet var att när några kamrater tog initiativ till organisering blev de omedelbart avskedade innan någon fackförening hunnit bildas. Om de i stället gick i strejk och ockuperade fabriken kunde de under ockupationen hålla ett konstituerande möte för facket och ordna alla papper som behövs. När strejken sedan avblåstes fanns det en fackförening som kunde registreras inför myndigheterna och utnyttja de lagar som trots

PACKET VIKTIGT I REVOLUTIONEN...

allt gav ett visst skydd för den fackliga verksamheten.

Man får intrycket att den folkliga kampen genomgått två faser under den process som inleddes med kuppen i oktober 1979. Den första fram till generalstrejken i augusti 1980 då det dominerande var massrörelsen — stora demonstrationerna, okkupationerna och generalstrejkerna. Därefter verkar tyngdpunkten i kampen legat på det militära området och FMLNs roll varit helt dominerande. Är den beskrivningen riktig?

— Nja, för det första handlar det om samma kamp som förts hela tiden. De olika grenarna av folkets rörelse slåss för samma sak. Men det är klart att de strejker som genomförts efter augusti 1980 har skett i ett betydligt hårdare klimat än tidigare. Att det inte genomförts massmobiliseringar och strejker i samma omfattning som tidigare betyder inte att massrörelsen, tex fackföreningarna, har slagits ner. I stället handlar det om att ledningen beslutat att inte skicka

ut arbetarna på äventyrliga aktioner. Det är alltså ett medvetet beslut från fackföreningsledarna att inte riskera arbetarnas liv genom strejker och demonstrationer.

När det gäller generalstrejken som inleddes den 13 januari i år, tre dagar efter att FMLN börjat storoffensiven, så har det funnits många missuppfattningar, delvis på grund av våra egna oklara uttalanden. Det handlade inte om ett upprorsförsök, utan vi hade mera begränsade mål.

Med strejken visade vi att den fackliga rörelsen är minst lika stark som tidigare. Uppslutningen kunde naturligtvis inte bli total, men att i den fruktansvärta represiva situation som rådde kunna stoppa 65% av de ekonomiska aktiviteterna i huvudstaden ser vi som en stor framgång. Att strejken inte kombinerades med betydande massaktioner på gatorna berodde på att vi ansåg detta som alltför riskabelt.

Vi har många sätt att hålla våra organisationer igång. Det finns naturligtvis en underjordisk struktur som möj-

liggör möten och upprätthållande av kontakter. Vi brukar också genomföra blyxtaktioner för att tex sprida flygblad eller ordna stormöten för arbetare och innan förtryckarapparaten hinner reagera har alla försvunnit. Det är mycket viktigt att vi håller våra medlemmar informerade och det lyckas vi göra trots alla svårigheter.

Många fackföreningar insisterar dessutom på att hålla sina legala ansikten vid liv. Radio- och TV-arbetarnas fackföreningslokal har utsatts för tre attentat, men efter varje sådant har de byggt upp lokalen igen och öppnat den. Naturligtvis har de också andra underjordiska lokaler och är mycket försiktiga när de använder den officiella lokalen, men att de vägrar stänga den har starkt moralen bland medlemmarna.

Ni talade tidigare om att arbetare och bönder utgör revolutionens huvudkrafter. Innebär det någon speciell ställning för fackföreningarna och andra arbetarorganisationer inom FDR?

— FDR är en bred front med representanter för olika delar

av vårt folk enade i kampen mot den brutala regimen. Inom FDR förs demokratiska diskussioner och arbetarorganisationerna har inga speciella rättigheter. Vi tänker inte heller bygga proletariats diktatur efter segern, utan vill behålla den breda, revolutionärt demokratiska karaktär vi har idag.

När det gäller arbetarorganisationernas inflytande inom revolutionens förtrupp, FMLN, så är majoriteten av dess medlemmar arbetare och bönder och på så sätt är vi representerade i FMLN. Men fackföreningarna som sådana har andra uppgifter i den här revolutionen än den väpnade kampen.

Vi vill också uppmana alla arbetare och demokratiskt sinnade människor runt om i världen att solidarisera sig med vårt folks kamp och därmed också med de fackliga organisationerna. Vi har fått många bevis på en sådan solidaritet och hoppas naturligtvis att den ytterligare stärks. Den är viktig för att vi ska kunna få ett slut på det brutala förtrycket i vårt land och kunna börja bygga ett oberoende och demokratiskt El Salvador. □

SVANTE SANDBERG

NYHET

Vad händer i Centralamerika?

Varför händer det som händer?

Inom kort kommer den första bolken på svenska som på ett närgånget och insatt sätt skildrar utvecklingen i Centralamerika. Den är skriven av Lars Palmgren, ETC:s korrespondent där. Han har under flera år levt mitt i motståndskampen, sett diktaturen i Nicaragua störtas och följt motståndsrörelserna i El Salvador, Honduras och Guatemala. "GRYNING" är en spännande bok, fylld av berättelser, iakttagelser, sakkunskaper och fakta. En unik skildring av såväl personer som politiska skeenden.

Kort sagt: Det är en levande reportagebok, en bok för dig som vill förstå vad som händer i Centralamerika nu — och om fem år.

Pris 17,- (Exp. avg. 7,- tillkommer). Beställ från ETC, bokförlaget Luntmakargat. 70, 113 51 Stockholm.

CENTRALAMERIKA— ingen väg tillbaka!

När Ronald Reagan utsåg en kvinna till USA:s FN-ambassadör fanns det en och annan som tolkade det som ett slag för kvinnans likställdhet.

De förhoppningsfulla togs dock snabbt och brutalt ur sin villfarelse. Om inte förr så i samband med Jeane Kirkpatrick's — det är så hon heter FN-ambassadören — officiella resa genom flera latinamerikanska länder nyligen.

Jeane Kirkpatrick sa många otvetydigheter på sin resa. Bland annat betonade hon den stora betydelsen av den chilenska, de argentinska och den uruguayanska militärjuntans erfarenheter av hur man bekämpar "subversionen".

Denna erfarenhet, menade hon, borde kunna komma de centralamerikanska regeringarna till godo.

Det hör inte till diplomaters vana att tala klarspråk. Men Jeane Kirkpatrick talade klarspråk.

Chilenska, argentinska och uruguayanska säkerhetsexperten, tortyrexperter och militärer i största allmänhet skulle kunna hjälpa till att etablera samma stabilitet i El Salvador och Guatemala som de redan lyckats göra i sina egna länder.

Efter Jeane Kirkpatrick's uttalanden, erbjöd sig överbefälhavaren för den ar-

gentinska armén att sända argentinska trupper till El Salvador om "bara juntan där ber om det".

I och för sig är detta igen ny idé. I Guatemala har sedan en längre tid argentinska och chilenska experter arbetat med att bygga upp en hemlig polis, säkerhetsnormer och tortyrcentra.

Kanske är det här, i den större öppenheten, de klarare beskederna, som den största skillnaden mellan den förre amerikanske presidenten Carters och den nuvarande Reagans latinamerikapolitik ligger.

Reaganadministrationen gör ingen hemlighet av att vad deras politik går ut på är, att återupprätta USA:s hegemoni över Latinamerika, slå tillbaka "subversionen" och garantera kapitalismens överlevnad i området.

De mest iögonfallande uttrycken för det är det totala avfärdandet av allt tal om "mänskliga rättigheter" (som bara utnyttjas av "kommunisterna"), att förklara all opposition med ökande infiltration från Sovjet och Kuba och som en konsekvens av detta en militarisering av politiken.

I Centralamerika har det varit mer synligt än på andra håll.

Efter Reagans tillträde ökade det militära stödet till El Salvador kraftigt. I det budgetförslag som nu ligger och som inrymmer en fördubbling av posten "militärhjälp till Latinamerika", är El Salvador det främsta mottagarlandet. Tredje plats på listan upptas av Honduras, tätt följt av Guatemala – som åter fick börja

köpa militär materiel från USA, nästan omedelbart efter Reagans tillträde.

"RÅDGIVARE" BÄR VAPEN

Parallellt med att den materiella militära hjälpen till Salvador-juntan ökat har också antalet amerikanska rådgivare ökat. Det officiella antalet i El Salvador uppges nu till närmare 100. FMLN och FDR i El Salvador, liksom också källor inom katolska kyrkan – säger att det snarare rör sig om närmare 1 000. Talesmän för FMLN uppger också att amerikanska officerare nu deltar direkt som stridsledare i de större sammanstötningar som förekommer mellan gerillan och juntans militärapparat. Ett konkret uttryck för de amerikanska rådgivarnas arbete är den helikopterburna s.k. Atlacatlbrigaden som användes senast i augusti och september för att slå tillbaka en gerillaoffensiv i Morazán-provinsen.

Men det är inte bara El Salvador som fått amerikanska militärrådgivare. Också i Honduras finns de.

– De ska bara instruera honduranska soldater i hur de nya vapnen ska användas, har USA-administrationen sagt. Men det finns flera vittnen som sett dem bära vapen.

FORNA FIENDER I MILITÄRT SAMARBETE

Det intressantaste är dock inte huruvida rådgivarna bär vapen eller ej. Det intressanta är att de alls finns där och varför.

I våras slöts ett fredsavtal mellan Honduras och El Salvador. Allt sedan det krig som av massmedia getts det löjliga

Honduranska soldater med sin USA-instruktör. Det var Carter som utökade den militära hjälpen till Honduras, Reagan fullföljer den. De skulle bara instruera de honduranska soldaterna i de nya vapnens bruk, har USA-administrationen sagt, med det finns många vittnen som sett dem bära vapen för strid. Foto: FMLH (Honduras)

och missvisande namnet "fotbollskriget" 1969, har de två länderna inte haft några officiella förbindelser.

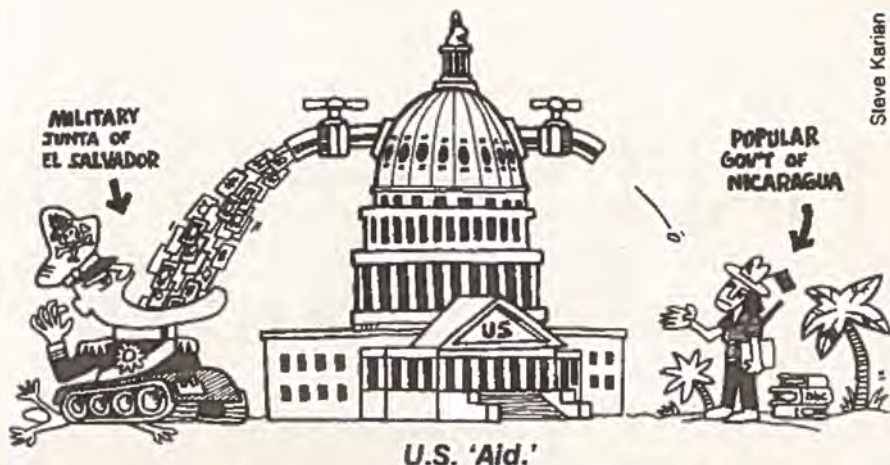
I och med fredsavtalet etablerades dessa förbindelser igen. Men framför allt: i och med fredsavtalet möjliggjordes ett militärt samarbete mellan den honduranska och den salvadoranska krigsmakten för att rensa det "ingenmans land" som etablerades efter kriget och som revolutionärerna i El Salvador kunnat använda som basområden.

Det är här de amerikanska rådgivarna i Honduras ska se till att jobbet blir effektivt gjort.

"VITBOK"

Motiveringen till denna militärisering av USA:s politik finns i den sk "vitboken om El Salvador" som Reagan-administrationen publicerade i början av året och som beskriver oppositionen i El Salvador som verktyg helt och hållet manipulerade av Moskva och Havanna, med Nicaragua som en slags underdanig mellanhand.

Reagans "vitbok" blev visserligen ett totalt fiasko. Få regeringar stödde den, eftersom den var nästan pinsamt dåligt underbyggd. Det innebär dock inte att Reaganadministrationen backat vad gäller de teser som framförs i vitboken. Tvärtom. Det är de teserna som upprepats i alla väsentliga uttalanden om Centralamerika som representanter för Reaganadministrationen gjort. Teserna har förstärkts med allt öppnare hot mot Kuba — den närmast liggande "konspirativa makten" i Reaganadministrationens

ögon. Flera talesmän har helt öppet talat om nödvändigheten av en militär intervention på Kuba, om inte "Castro besinnar sig".

Reagans politik gentemot Latinamerika och särskilt Centralamerika är således mer öppet hotfull, den rymmer just inget hyllande med att USA är berett att med adekvata militära medel krossa det motstånd som finns.

DET VAR CARTER SOM BÖRJADE...

Att utifrån detta dra slutsatsen att Reagans och Carters politik skulle skiljas åt kvalitativt vore dock förhastat.

Carter pratade mycket om "männsliga rättigheter", "icke-inblandning" och liknande.

Men ska man tala om att någon kastade ut såväl "de mänskliga rättigheterna" som "icke-inblandningen" ur den amerikanska latinamerikapolitiken, så var det Carter, inte Reagan. Reagan tog vid och preciserade, utvecklade, förstörde... men det var Carter som började den militära upptrappningen i El Salvador — inklusive ditsändandet av rådgivare. Det var Carter som ökade den militära hjälpen till Honduras. Carter hade visserligen utsatt Guatemala för blockad av vapenköp på grund av dess extremt grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, men man såg samtidigt såväl mellan fingrarna som med godkännande på att istället Israel utrustade Guatemalas armé så att den blev den bäst beväpnade av alla de centralamerikanska arméerna. Likaså gillades det bistånd de chilenska och argentinska agentspecialisterna gav.

Även beträffande övriga Latinamerika sammanfaller de två administrationernas politik väl.

Bägge har prioriterat sina relationer till de fyra stora: Brasilien, Mexiko, Argentina och Venezuela. Via dem och deras stora marknader med potentiellt stora investeringar ska de grova vinster garanteras. Tillskotten av amerikanskt kapital i dessa länder har dock idag en mer långsiktig och strategisk karaktär än tidigare, dvs går mer via bankkre-

diter och teknologisk kontroll än via direkta investeringar.

Men även vad gäller förbindelsen med dessa länder är Centralamerika en stötesten för USA-administrationen. Av de fyra är det endast Argentina och Venezuela som klart gett sitt stöd åt Reagans ökande militärisering av sin politik gentemot Centralamerika. Brasilien förhåller sig tvekan neutralt och Mexiko har tillsammans med den franska regeringen undertecknat ett uttalande till stöd för FMLN-FDR i El Salvador.

Gentemot Mexiko har Reagan — liksom Carter — det speciella projektet att skapa en egen gemensam marknad mellan Mexiko, USA och Kanada. Det ekonomiska inflytande en sådan marknad skulle få, skulle förmodligen göra det lättare för USA-administrationen att motverka den relativa självständighet i utrikespolitiska frågor som den mexikanska regeringen, — tack vare det utmärkta förhandlingsargument som stora oljetillgångar ger, — har kunnat kosta på sig.

Möjligheten av att bilda en sådan gemensam marknad är å andra sidan — åtminstone på kort sikt — beroende av Reagans politik gentemot Centralamerika.

Centralamerikapolitiken är således en avgörande aspekt av Reagans politik gentemot Latinamerika.

Det är därför långt ifrån orimligt att tänka sig att det blir med de gröna baskarnas hjälp som den politiken slutligen kommer att genomdrivas. USA kommer att pröva andra vägar så långt det är möjligt: argentinska soldater, chilenska experter,... och inte minst att göra om den honduranska armén — som för nästa budgetår får 10 miljoner dollar i militärhjälp plus intensifierad undervisning för dess officerare — till en gendarm för hela regionen.

Om det ska lyckas beror på vad folken i dessa länder säger, hur den internationella solidariteten utvecklas och, inte minst, vad den nordamerikanska opinionen tillåter. □

LARS PALMGREN

HALLSBERG HJÄLPER EL SALVADOR

I början av juni 1981 damp det ner en enkel flygbladsfolder i brevlådan hos de flesta Hallsbergsbor. EL SALVADOR stod det på framsidan. Innuti gavs en kort information om situationen i det lilla centralamerikanska landet.

Ett våldtaget land, — Folkets motstånd — Ett nytt Vietnam? — löd rubrikerna.

Därpå ställdes frågan: Kan vi i Hallsberg göra något för att bidra till El Salvadors befrielse? Och svaret blev: — Ja, det finns något vi kan och måste göra! På arbetsplatserna och på gator och torg i kommunen kommer bössinsamling att äga rum. Vi vädjar till din internationella solidaritet. Lägga ett bidrag till El Salvadors befrielse. F.D.R., för fred och en människovärdig tillvaro för El Salvadors folk!

På baksidan fanns en faktaruta hämtad ur Chilebulletinen 4/5 1980.

MÅNGA FÖRVÅNADE

Fakta krävs visserligen för att handla solidariskt, men det som fick många Hallsbergsbor att först förvånat höja på ögonbrynen och sedan beslutsamt öppna plånboken var nog dessa ord: "Bakom insamlingen till FDR står följande organisationer i Hallsberg: SAP, SSU, VPK, och KU". Kan sossar och kommunister komma överens om något då är det säkert en schysst sak...

För att få veta mer om det intressanta Hallsbergsinitiativet kontaktade vi ett par av

Staffan och Kjell i full aktion (Foto: Annika Burholm)

de kampanj-ansvariga, Kjell Wärn (SAP) och Staffan Paulsson (VPK).

— Eftersom läget var kritiskt för befrielsefronten, skulle vi anordna en insamling under våren, säger Staffan, men vi är lite trötta i VPK på att betraktas som yrkesdemonstranter. Vi är ju ofta ute och säljer Ny Dag m...

Nu ville vi ha något nytt och mindre rutinbetonat. Vi tyckte att eftersom SAP centralt har stött FDR, så borde det gå att få med sossarna här i Hallsberg på en gemensam aktion, så vi skrev ett brev till arbetarkommunen och föreslog en gemensam informations- och stödkampanj för El Salvador så snart som möjligt. Vi hade ju samarbetat förr när det gällde Vietnam. Situationen är liknande i El Salvador.

NÅ ALLA HUSHÅLL

I arbetarkommunen tycket vi att idén var bra, säger Kjell Wärn (SAP). De överlämnade förslaget till det internationella utskottet där jag själv är engagerad. Vi bildade ett arbetsutskott tillsammans med VPK-kamrater. Kampanjen skulle vara rätt informell, kom vi överens om. Vi måste klara av den under första hälften av juni, men samtidigt ville vi nå ut till hela Hallsbergs kommun, dvs till alla större arbetsplatser och de 8 000 hushållen.

Ett gemensamt flygblad undertecknade av de fyra organisationerna och trycktes upp i 8 000 exemplar. Dessutom framställdes en 15-sidig informationsskrift samt affischer för arbetsplatserna och de offentliga annonstavlor.

När linjerna var klara kallades till presskonferens. Partierna förklarade att man ville bidra till en massiv opinion i Europa mot våldregimen i El Salvador och pressa USA att dra sig ur det militära samarbetet med densamma innan det blir för sent.

Hur gjorde ni rent praktiskt? frågade vi, Kjell Wärn.

— Ja, vi delade in kommunen i olika distrikt som vi tog ansvar för. Vi cyklade runt och satte upp affischer. Delade ut flygbladet i brevlådorna och på företagen. Det skulle bli för dyrt att anlita postverket. Vi cirkulerade listor på arbetsplatserna. Facken ställde upp och samlade in pengar.

75-TAL AKTIVA

— Sen hade vi bössinsamling utanför de olika affärscentra i Hallsberg, fyller Staffan i. Vi hade minst ett 75-tal aktivister ute under två fredagar och två lördagar. Allt fungerade perfekt och tidsplanen höll vi trots det korta varslet. Hade vi haft mera tid på oss så hade vi kunna nå ännu bättre resultat. Nu fick vi ihop totalt 8 000 kr, det mesta i småposter. Vi märkte inget motstånd från allmänheten.

— Jag tycker att det här initiativet borde kunna få efterföljare ute i landet, säger Kjell Wärn.

Vi kan tillägga att det på flera arbetsplatser antogs uttalanden, där man protesterade mot den urskilningslösa terrorn mot befolkningen i El Salvador och mot USAs inblandning i El Salvadors inre angelägenheter. Man stöder helt och fullt befrielseströrelsen FDR/FMLN i dess kamp för frihet och oberoende. □

INGVAR ENGHART

El Salvador i barnets ögon

I

Jag tänker på mina egna barn
när jag i TV-rutan ser flickans ögon
fyllda av skräck
I San Salvador har regeringstrupperna
gjort en räd
Vänstergerillan manar till resning
på fyra ställen i staden Offensiven
mot den USA-rustade juntan

II

Idag avskedstalar president Carter
efter att ha förlorat valet mot Reagan
Som en sista insats återupptog han USA:s
vapensändningar till El Salvador

III

Hon gråter förtvivlat när hon ser
sin Mamma, liggande på marken
med bortskjutet huvud, täckt av dagstidningar
Regeringen har rensat slummen!
I jakten på gerillan
råkar man alltid träffa en och annan
hårt slitande arbetarhustru
Nu lämnas den lilla gråtande flickan ensam
Skulle någon våga kalla henne Revolutionens barn?
Skulle någon våga tala om hjältemod?

IV

Snöstormen har nu härjat i Skåne
tre dagar
Just som bilden tonar fram drar
ett häftigt snöoväder in över kvarteret
På några minuter täcker snön gatorna, gräsmattorna,
hustaken.
Jag tänker på Göran Sonnevis dikter om USA:s
vidriga krig i Vietnam
och hans snökristaller, nu också mina

V

Skulle någon nu våga säga
att USA kan rättfärdigas?
Skulle någon våga säga
att terrorn är så avlägsen denna vinter?

Malmö den 15 januari 1981

Thomas Nydahl

Medan länder som Argentina, Chile och Uruguay fortfarande var liberala demokratier började de första dödskvadronerna sitt blodiga hantverk på Guatemala Citys gator.

Foto: Ulf Aneer

Natten när Ronald Reagan vann presidentvalet fick hundratals fyrverkeripjäser himlen över Guatemala City att lysa i regnbågens alla färger. Det var de rika som firade Reagans seger. För dem var presidentskiftet i USA en garanti för att den rådande ordningen i Guatemala ska bestå. Och "den rådande ordningen" är i Guatemala liktydigt med en av latinamerikas brutalaste förtryckarregimer.

De senaste tre åren har igenomsnitt mer än fem oppositionella per dag mördats. I gengäld gapar landets fängelser tomma på politiska fångar. I det krig som sedan länge råder mellan regimen och de folkliga krafterna tas inte längre några fångar. Några timmar av bestialisk tortyr, sedan ett snabbt machete-hugg eller ett nackskott – det är vad som väntar varje oppositionell som regimenns män griper. Präst eller arbetare, fattigbonde eller universitetsledare – president Lucas döds-kvadroner ger alla samma behandling.

Regimen hävdar att det är hemliga högerextremistiska organisationer som ligger bakom morderna. Inte polis och militär. Men under årens lopp har bevisen på att detta är lögn blivit alltfler. I en rapport från februari i år skriver Amnesty International:

– Morden är ett led i en medveten och inarbetad politik från regeringens sida. Amnesty International har nu uppgifter som visar att planläggningen av arresteringar och mord sker i hemliga lokaler inrymda i

ett annex till Nationalpalatset. Verksamheten står under presidentens direkta kontroll.

Till skillnad från Nicaragua före revolutionen eller El Salvador så är diktaturen i Guatemala inte äldre än att många guatemalteker ännu minns hur det började. För det går att peka ut ett exakt datum när barbariet tog sin början. Det datumet är den 18 juni 1954.

I gryningen den dagen trängde en av CIA utrustad och tränad trupp exilguatemalteker från Honduras in i Guatemala. Dess mål var att stötta den vänsterinternationalistiska regim som kommit till makten i en revolution 1944.

Denna regim hade under sina tio år vid makten genomfört en rad reformer – bättre skolundervisning, hälsovård, förbättrade kommunikationer och så vidare. Den hade utlyst fria val som bekräftat att revolutionsledarna från 1944 hade ett grundmurat folkligt stöd.

Men regimen verkliga "brott" i Washingtons ögon var att den 1952 beslutat om en jordreform. Bland annat skulle en del av United Fruit Com-

"Guatemalas barn – soldaterna är era "vänner" berättar den här propaganda-affischen. Verkligheten talar ett annat språk. På landsbygden massakreras män, kvinnor och barn av armén i de regioner där gerillan har sina fästern.

Foto: Ulf Aneer

panys väldiga marker exproprieras och delas ut till jordlösa lantarbetare.

CIA-operationen mot Guatemalas folkvalda regering blev en total framgång. Drygt en vecka efter invasionen hade presidenten Jacobo Arbenz tvingats i landsflykt och invasionsarméns ledare överste Castillo Armas installerat sig på presidentposten. Jordreformen revs upp och en klappjakt på verkliga och inbillade kommunister tog sin början. En klappjakt som sedan fortsatt oavbrutet ända fram till våra dagar...

DÖDSSKVADRONER

Efter Arbenz-regeringens fall blev Guatemala något av ett experimentland för USA. Här "testade" CIA och den inhemska oligarkin i bästa samförstånd hur en "institutionaliserad statsterror" fungerade. Medan länder som Chile, Uruguay och Argentina ännu var relativt stabila liberala demokratier började latinamerikas första dödsskvadroner sitt blodiga hantverk i Guatemala City.

"Från dessa vindar kommer dagens storm" skrev den latinamerikanska författaren Eduardo Galeano när han 1967 blickade tillbaka till kuppen mot Arbenz-regimen och jämförde med den gerillakamp som utvecklades vid 60-talets mitt. Men den gången red diktaturen ur stormen. Gerillan och många av de fattiga som hade stött den slogs brutalt ner. Enligt Amnesty International dödades omkring 20 000 människor av politiska skäl mellan 1966-76.

Idag tornar dock åter hotfulla moln upp sig för de styrande i Guatemala. Sedan några år tillbaka befinner sig de folkliga krafterna åter på frammarsch. Man kan säga att oppositionens framryckning skett på tre fronter.

o Indianerna kommer med i kampen. Indianbefolkningen utgör strax över 50 procent av landets befolkning. Trots att det är de som lever under de mest miserabla förhållandena har de tidigare alltid stått utanför landets politiska liv.

De senaste åren har emellertid en rad organisationer bildats för att ta tillvara indianernas intressen. Den viktigaste av dem, CUC (Kommittén för böndernas enhet), ledde förra året en av de viktigaste strejkerna i Guatemalas historia. Över 50 000 indianska plantagearbetare lyckades efter hård strid tredubbla sina minimilöner.

o Den politiska oppositionen enas. I februari 1979 bildades i Guatemala City FDCR, Demokratiska Fronten mot Repression. Idag två år senare är så gott som samtliga folkliga organisationer medlemmar i fronten – partier, fackföreningar, religiösa organisationer, studentföreningar och så vidare.

VÄPNAD KAMP

Samtidigt som fronten nått denna bredd har den också radikaliserats. Idag ser sig FDCR som något av en politisk arm åt de gerillarörelser som finns i Guatemala. Morden på två socialdemokratiska partiledare, flera präster och borgerliga oppositionella har lett till att även de mer moderata krafterna inom FDCR idag ser gerillans väpnade kamp som det avgörande för att fälla diktaturen.

o Gerillan stärks och enas. Det finns idag fyra organisationer i Guatemala som bedriver en väpnad kamp. Det är de relativt nybildade EGP och ORPA samt FAR och PGT (kommunistpartiet). De sistnämnda deltog även i den gerillakamp som fördes under sextiotalet.

De senaste åren har samtliga gerillaorganisationer stärkts. Nya fronter har öppnats och antalet soldater har ökat. Speciellt viktigt är att många indianer har rekryterats. Det leder till att de språkbarriärer som tidigare funnits mellan gerillan och de många icke spansktalande indianstammarna kan brytas ned.

Samtidigt har en framgångsrik enhetsprocess inletts mellan de fyra gerilla-organisationerna. Sedan mitten av 1980 sker allt fler samordnade aktioner och i oktober -80 bildades ett gemensamt överkommando.

Gerillans framgång har också tvingat USA att ändra sin strategi för centralamerika. Tidigare satsade USA på att göra Guatemalas armé till en kraft som "i värsta fall" skulle kunna ingripa också i kriget i El Salvador. Nu har planerna ändrats. Den rollen får istället Honduras överta. Trots att Guatemalas armé stärkts med vapenleveranser och nyanlända rådgivare står det alltmärklart att hela dess kraft kommer att behövas för kampen mot gerillan i det egna landet.

OLJA

Om USA kan förhindras att direkt eller via ombud inter-

venera i El Salvador kommer gerillan där att segra. Men därmed upphör inte centralamerika att vara en brännpunkt i kampen mot USA-imperialismen. Tämigen snabbt kommer USA att i Guatemala hamna vid samma vägskäl – intervensera eller låta en radikal gerillarörelse segra. Men denna gång med ytterligare en vikt i vågskålen för intervention. Guatemala har nämligen det som El Salvador saknar – olja!

I landets nordöstra del har de multinationella oljebolagen mutat in stora oljefyndigheter som ännu knappt börjat exploateras.

Men gerillan i såväl El Salvador som i Guatemala förbereder sig på det värsta – att USA intervenerar i El Salvador. Och en av förberedelserna består i att utveckla de kontakter som redan finns mellan gerilla-rörelserna i de båda länderna.

Allt tyder på att en intervention i El Salvador skulle trappa upp befrielsekampen till ett regionalt befrielsekrig, lika oundvikligt som Vietnamkriget utvecklades till ett Indokina-krig. □

ANDERS NORDSTRÖM

Över hälften av Guatemalas befolkning är av indiansk härkomst.

NICARAGUA

VI SLÅSS FÖR FREDEN

— Alltsedan den där "herrn från filmen", Reagan heter han visst, kom till makten, har aggressionerna mot vårt land ökat. Och vi utesluter inte en direkt invasion. Det skulle i så fall inte bli den första. De har redan invaderat oss fyra gånger, så vad skulle en femte spela för roll?

Det säger Ariel Bucardo Rocha från den nationella ledningen för bondeorganisationen UNAG (Unión Nacional de Agropecuarios y Ganaderos).

Rocha besökte nyligen Sverige på sin resa runt Europa för att informera de europeiska bondorganisationerna om böndernas situation i Nicaragua och få deras solidariska stöd men också för att korrigera den falska bild som från vissa håll sprids om situationen i Nicaragua idag.

UNAG bildades för bara drygt ett halvår sedan, men har redan över 100 000 medlemmar, främst små och medelstora bönder, organiserade i ca 2 000 kooperativ. Det är böndernas första egna organisation.

— Det blev nödvändigt även för oss bönder att organisera oss. Tidigare var vi splittrade på olika håll, och de stora jordägarna försökte manipulera oss och få oss att gå emot revolutionen, regeringen och sandinisterna. Under diktaturen brydde de sig aldrig om oss, men efter segern försökte de dra oss till sig, för att i oss få en politisk och ekonomisk kraft att sätta emot revolutionen.

STORT ANSVAR

En del bönder, som Ariel Rocha, var med i ATC (den sandinistiska lantarbetarorganisationen), men problemen och behoven för lantarbetare och bönder är olika.

— Den här situationen fick oss att ta initiativ till en egen organisation. Vi vill delta, som andra sektorer i landet, som en organiserad och levande kraft i den revolutionära processen och i återuppbygget av landet.

Nicaragua är ett jordbruksland och bönderna i UNAG är medvetna om den stora roll de spelar i återuppbygget. 40% av den totala jordbruksproduktionen och ca 65% av basprodukter som majs, bönor, ris och grönsaker, liksom en stor del av bomulls- och kaffeproduktionen faller på dem.

Men svårigheterna är många. Man saknar tekniska rådgivare.

— Många av de tekniker som fanns förut var somocister och försvann ur landet med Somoza. Och av de som finns kvar är inte alla överens med den

process som pågår. De vill inte ge sig i lag med oss uppe i bergen för att hjälpa oss.

Det saknas också maskiner och utsäde och många har svårt att få ut sina produkter på marknaden.

— Det finns inte många ställen att lagra dem på och kommunikationerna är dåliga. Det finns kooperativ som måste gå 3-4 dagar till fots för att komma dit de ska. Det finns inga bilvägar. Svårast är det vid kusten, som saknar vägar in till de centrala delarna av landet.

USA STOPPAR LÅN

— Den ekonomiska situationen är svår och starka krafter både inom och utom landet försöker förvärpa situationen och skapa kaos i ekonomin.

— USA har stoppat sina lån till oss. Lån som var avsedda för mat åt folket, bla vete, och nyligen stoppade de ett lån som skulle användas till att utveckla jordbruket.

— Och på landsbygden har många av de stora jordägarna helt avkapitaliserat sina egendomar. De tar bort maskinerna och låter skördarna ruttna, de skadar boskapen, tom skär spenarna av korna för att de inte ska kunna ge mjölk. En del av boskapen för de ut till Costa Rica och Honduras.

För att få igång produktionen har även de stora jordägarna fått ekonomisk hjälp av regeringen.

— Men det finns de som tar emot dessa pengar för att sen bara växla in större delen av dem till dollar på den grå marknaden och skicka dem utomlands.

JORD OCH BRÖD

Trots alla svårigheter har bönderna ändå axlat det stora ansvar den nationella försörjningsplanen "PAN" (Bröd), lagt på dem.

— Planen går ut på att Nicaragua ska bli självförsörjande på basspannmål. Det har vi aldrig varit förut. Och det är vi som får ta på oss huvudansvaret för att planen genom-

förs. Regeringen har också gjort mycket för att stödja oss med produktionen. Jordreformen är ett svar till oss, för vi behöver nya och bättre jordar för att kunna öka produktionen.

Jordreformen proklamerades den 19 juli i år, på tvåårsdagen av revolutionen, och innebär bla att outnyttjade och dåligt skötta jordar över en viss areal ska kunna konfiskeras.

EKONOMISK UNDANTAGSTILLSTÅND

I september tvingade den kritiska ekonomiska situationen i landet sandinisterna att införa ekonomiskt undantagstillstånd i landet, i första hand för ett år framåt.

— Regeringen kallade till sig alla fackliga ledare, även vi var med, och informerade om den kritiska ekonomiska situationen i landet om de problem vi står inför. Ville vi ge avkall på revolutionen eller möta svårigheterna? Med stor majoritet antog vi de åtgärder som föreslogs.

Med undantagstillståndet skärptes straffen för ekonomiskt sabotage, kapitalflykt och avkapitalisering av företag och jordegendomar. Kontrollen över valutamarknaden skärptes. Prisspekulation och hamstring förbjöds och prisstopp på basvaror infördes. Man tvingades också att begränsa strejkrätten, men även om det var man överens.

— Vi föredrar hellre att äta skorpar med huvudet högt, än kyckling på knä.

— Alla produktionsstopp skadar ekonomin. Därför förbjuder lagen strejker. Regeringen bad oss att upphöra med dem.

Men det är inte bara på det ekonomiska planet som USA och den inhemska reaktionen, med varandras hjälp, försöker knäcka den sandinistiska revolutionen.

USA FÖRBEREDER INVASION

— USA har inlett en kampanj för att isolera Nicaragua politiskt för att sedan kunna gå till

Bommulsskörd (Foto: Ulf Aneer)

angrepp mot oss. På olika vägar förtalar man oss, genom de internationella nyhetsbyråerna och genom de allierade de har inne i Nicaragua som har både radio, TV och tidningar till sitt förfogande. De talar bara om det som de tycker är dåligt, om de misstag vi gör, men aldrig om de framsteg vi har gjort eller de problem vi har.

— Med det vill man få alla de regeringar och folk som hittills stött Nicaragua att upphöra med sin hjälp. USA vill skapa internationella förutsättningar för en direkt invasion. Men det har de inte lyckats med. Vi får fortfarande stöd. Och solidaritetsrörelsen ute i världen har hjälpt oss mycket. Den är vår enda kanal att sprida information om vår revolution. Massmedias tystnad är ett stöd till kontrarevolutionen och när de någon gång säger, är det bara uppgifter som förts fram av de reaktionära krafterna.

KRISTDEMOKRATISKT FACK SABOTERAR

Det finns, enligt Rocha, också fackliga strömningar, som deltar i denna förtalskampanj, både inom och utom landet.

— Det är strömningar som allt sedan segern stått på företagarnas och de stora jordägarnas sida, fast de säger att de försvarar arbetarnas intressen.

Det är den kristdemokratiska strömningen han talar om och som i Nicaragua representeras bl a av den fackliga landsorganisationen CTN.

— När COSEP (den privata företagarorganisationen) drog sig ur statsrådet, drog sig också CTN ur.

— Genom sin latinamerikanska regionalorganisation CLAT har de satt igång en kampanj på internationell nivå. De säger att det råder ett totalitärt system i Nicaragua, kommunism, att det inte finns någon facklig frihet. Men det gör det visst. De har själva en egen organisation och höll nyligen också kongress. Däremot råder det inte frihet att göra kontrarevolution. Myndigheterna har fängslat några av dem, men inte för att de är fackliga ledare, utan för att de har motarbetat revolutionen. En av dem fängslades t ex för att han stoppat stenar bland sockerrören, så att maskinerna skulle gå sönder när sockerrören passerade genom dem. Det var arbetarna själva som anmälde honom. En annan fängslades för att han visade

sig ha med mordet på Joaquín Chamorro att göra. Men de startade en kampanj och sa att regeringen var emot deras fackliga organisation och deras ledare.

VI LÅTER OSS INTE SKRÄMMAS

Hotet om en direkt intervention i Nicaragua, gör sig märkbart på många sätt.

— I Miami har USA träningsläger för somocister, där de förbereds för en invasion. Och de 5 000 somocister som finns i Honduras underhålls och tränas av USA. Med vapen och rådgivare förstärker man den honduranska armén och försöker provocera fram ett krig mellan Nicaragua och Honduras för att sen kunna ingripa. Även i Costa Rica försöker man upprätta träningsläger. Där fick man nyligen också kongressen att fördöma regeringens stöd till Nicaragua. Och den 7-9 oktober genomförde USAs marin och den honduranska armén en landstigningsövning vid kusten. Bara en rutinövning, sa man, men varför just nu? De ville förbereda sig för en invasion och samtidigt försöka demoralisera folket, göra oss rädda.

Men det nicaraguanska folket låter sig varken demoraliseras eller skrämmas. Istället mobiliserar och förbereder man sig på vad som kan hända. De har mycket att försvara.

— Allt det vi bönder har idag, säger Ariel Rocha, det har vi vått genom revolutionen. Och det är vi och arbetarna som måste försvara den. Vi deltar också i milisen. På många håll, framför allt vid gränsområdena till Honduras, där somocistbanden härjar, får vi arbeta med geväret i ena handen och macheten i den andra. Flera kamrater har redan mördats av somocisterna, som också stjälar vår boskap och för över till Honduras.

— Och vi är beredda att producera det vi behöver för att försörja oss och upprätthålla vårt försvar vid en invasion, under ett krig. Och en invasion kan komma när som helst. Vi vet inte när, men när USA tycker att det finns förutsättningar för den, då kommer den. Att den inte kommit än, beror på den stora internationella solidaritet som vi fått.

NICARAGUA VILL INTE KRIG

— Vi vill inte offra mer blod.

Det har redan kostat oss så mycket att befria Nicaragua. Men måste vi, så kommer vi att göra det.

— Våra ledare kämpar för att bevara freden, inte bara i Centralamerika utan i hela världen. Vi brukar säga att det bästa krig vi kan vinna är det som inte utkämpas. Därför slåss vi för freden.

Men Nicaragua har blivit en symbol och ett hopp för andra förtryckta folk. De har visat vägen för en framgångsrik befrielsekamp och visat att imperialismen inte är osårbar. Och det ta är en alltför stor utmaning för USA.

Den befrielsekamp som pågår i grannlandet El Salvador följs med stor uppmärksamhet i Nicaragua. En revolutionär seger i El Salvador skulle bli en seger också för den nicaraguanska revolutionen. Men vad skulle ett nederlag betyda?

Den frågan skrattar Ariel Rocha bort.

— Vi varken tänker eller tror på något nederlag i El Salvador. □

IRENE NILSSON

Alfabetisering på landsbygden (Foto: Ulf Aneer)

idyllen som sprack

Som en ö av demokrati och social rättvisa. Så har Costa Rica tidigare framställts. Men nu håller den bilden på att raseras.

I den ekonomiska krisens fotspar ökar det ekonomiska beroendet av USA och vid USAs baser vid Panamakanalen tränas landets polisstyrkor.

Men landets högerregering sitter löst. Flera stora strejker har ägt rum och nästa års parlamentsval kan föra socialdemokraterna till makten.

Det lilla mellanamerikanska landet Costa Rica har ofta nämnts som den enda fungerande parlamentariska demokratin i Latinamerika. Man har pekat på att landet saknar egentlig armé; att det styrdes efter västeuropeiska förebilder och att den ekonomiska politiken gynnade såväl arbetare som bönder. Klassmotsättningarna var mindre här än i andra latinamerikanska länder och banden till USA har varit ganska svaga. Idag styrs landet av en center-högerkoalition.

Costa Rica har även fört en liberal politik gentemot flyktingar från konflikttrabbade grannländer och gjorde under Somoza-kriget stora insatser för Nicaraguas folk.

USAs DOLLARVILLKOR...

Men Costa Rica upplever idag en ekonomisk, politisk och social kris, liknande den som härjar i flera andra länder, bl a på grund av uteblivna investeringar. De försämrade levnadsförhållandena har tvingat ut arbetarna på gatorna. Trots den ringa fackliga organisationen gick i slutet av juni -81 70 000 arbetare i strejk med krav på högre lön och rimliga arbetsvillkor. Flera dödsoffer har redan krävts i sammandrabbningar arbetare-polis.

Den ekonomiska krisen har också tvingat Costa Rica att underteckna ett avtal med Internationella Valutafonden (IMF), där USA för kommandot, vari man mot ett lån på 350 miljoner dollar förbinder sig att skära ner de sociala utgifterna, avskaffa subventioner och släppa priserna fria samt underlätta för det multinationella kapitalet att etablera sig. Lugnet i landet är nu allvarligt rubbat.

POLISER SPECIALUTBILDAS

Idag märks en stark högervändning i landet och därmed en polarisering. En fanatisk religiös-nationalistisk organisation som Movimiento Costa Rica Libre kan mobilisera både folk till möten och helsidesannonser i dagspressen. De slår mot vänstern, fackföreningarna och de "subversiva utlänningarna". Ett annat illavarslande tecken är att mer än 1 000 man av Costa Ricas polisstyrkor har genom-

gått specialutbildning vid USAs baser i Panamakanalazonen.

För att vända bort intresset från sakfrågorna och fördelningsdebatten hetsar alltså högern mot de politiska flyktingarna i landet. I våras utvisades en stor grupp oppositionella från Guatemala och tvingades över till Nicaragua. Salvadoranska politiska flyktingar får ej längre arbetstillstånd och vägras att anordna solidaritetsaktioner till förmån för sina lidande bröder i hemlandet. Det är så Reagan vill ha det.

PROTEST

Men det verkar ändå som om han lyckats trampa Costa Ricas ledare rejält på tårna då hans intill fjollighet kommunistjagande FN-ambassadör Jeane Kirkpatrick i augusti - efter sina artighetsvisiter hos Pinochet, Viola, García Meza och deras gelikar påstod att "Costa Rica är utsatt för attacker mot sin stabilitet" och att "USA erbjuder sig att skicka trupper till landets hjälp".

"Man kan inte skymfa en demokrati som Costa Rica, så som USAs FN-ambassadör gör", skrev president Carazo i ett upprört protestbrev till Reagan. "Costa Rica vill inte ha någon militär hjälp. Inte enbart därför att det strider mot vår konstitution utan också därför att vi är övertygade om att freden endast kan uppnås genom internationell rättvisa".

Nästa år blir det val till parlamentet i Costa Rica. Det finns en chans att det socialdemokratiska PLN kan vinna men höger vinden har som sagt god draghjälp. □

INGVAR ENGHART

Fallet Viviana Gallardo

Mord på fångar och hysterisk presskampanj mot "kommunistisk infiltration".

Det är några inslag i det politiska livet i Costa Rica den senaste tiden. Exempel på hur klimatet hårdnar också i detta tidigare fredliga centralamerikanska land.

Den 12 juni på kvällen överraskade en polispatrull en grupp på fyra personer som höll på att byta nummerplåtar på en bil. En eldstrid utbröt, tre av poliserna dödades. En av de fyra fick livshotande skador, resten flydde, men senare samma kväll arresterades en 18-årig flicka vid namn Viviana Gallardo Camacho, då hon skulle ta hand om sin döda costarriskanska fästmans kropp.

Polisens första rapport talar om en nyupptäckt "terroristorganisation" ledd av uruguayanska vänsterextremister och finansierad av kommunistregimer. Viviana Gallardo utsattes för tortyr och förhör i 12-timmarspass enligt USA-metoder, av säkerhetspolis. I veckan, efter den 12 juni arresterades ytterligare ett dussin personer anklagade för att tillhöra den revolutionära organisationen. Vägspärrar upprättades i San José, huvudstaden och den 15 juni sköts en 38-årig tulltjänsteman ihjäl vid en sådan spärr.

En kvinnlig fängelsevakt Mayra Morera Prado bevitnade och avslöjade vad som sedan följde:

Den 30 juni flyttades Viviana Gallardo och fyra andra unga kvinnor till första kommissariatet i San José där de låstes in i två celler om 1 x 2,5 meter. De bevakades dygnet runt. I gryningen den 1 juli sköts Viviana med berätt mod ner bakifrån av en vakt. Två andra kvinnliga fångar skadades av de tolv skott som avlossades, en av dem var gravid i sjunde månaden. Polisen angav flyktförsök som orsak och grå fri.

Denna "internationella konspiration" blev en välkommen anledning för de costarriskanska maktgruppernas och massmedias hysteriska hatkampanj mot utlänningar och vänsterorganisationer i landet.

Det är viktigt att demokratiska organisationer runt om i världen uppmärksammar situationen i Costa Rica och kräver garantier för att repressionen mot progressiva och utlänningar upphör och att de ansvariga för mordet på Viviana Gallardo och tulltjänsteman Guillermo Castillo Sancho straffas.

SALVADORANSKA FLYKTINGAR

I Centralamerika och Mexiko finns det nu en halv miljon salvadoranska flyktingar enligt Hussein Khan, FNs High Commissioner for Refugees. I Honduras finns 40 000, i Nicaragua 20 000, i Guatemala 50-100 tusen, i Costa Rica 10 000, i Mexiko 100-200 tusen, 1 000 i Panama och ca 200 000 i El Salvador.

I Guatemala och Honduras har flyktingar arresterats vid upprepade tillfällen. I det senare landet särskilt efter normaliseringen av de diplomatiska relationerna mellan El Salvador och Honduras, som hade varit avbrutna sedan "fotbollskriget" 1967.

Under de senaste månaderna har över 100 flyktingar arresterats i Honduras. Bert Beekman, en holländsk jordbruksexpert, som sedan 1979 arbetat i Honduras berättar i ett brev till pressen i Costa Rica:

Den 22 april 1981 klockan 19.30 såg jag i Tegucigalpa hur 10 medlemmar ur den honduranska säkerhetspolisens arresterade en kristen flyktingfamilj från grannlandet El Salvador. Jag såg hur de med våld knuffades in i en blå Toyota lastbil. Jag kände dessa människor väl, eftersom jag arbetade som frivillig åt en hjälporganisation, som försökte lindra den situation som de salvadoranska flyktingarna befinner sig i. Jag bevittnade arresteringen av dessa människor eftersom jag just då skulle lämna medicin för den kroniska bronkit som den 5 år gamla Mauricio Gerardo Barillas lider av.

Efter att ha tvingats in i bilen fördes de bort till en ökad plats. Först trodde jag att allt var ett missförstånd och att den kristna familjen snart skulle släppas. När jag emellertid läste en artikel i "El Tiempo" av den 25 maj 1981 som säger att barnen hade lämnats till den salvadoranska gränspolis i Amatillo den 1:a maj, bestämde jag mig att tillkännage denna händelse, därför att jag är övertygad om de fängslade flyktingarna liv är i stor fara.

.....

Hjälp oss att kräva respekt för dessa salvadoranska flyktingars liv och mänskliga rättigheter.

Sänd brev till:

General Policarpo Paz
Chief of Government
National Palace,
Tegucigalpa, Honduras

Du kan få mer information och brevmallar från oss. Vi är tacksamma att få kopior av alla brev som skickas.

Arbetsgruppen för de gripna salvadoranska flyktingarna. Box 110 44, 100 61 Stockholm.

Upplysningar:

Birgitta Beijer, 08/33 08 83,
Marcos Rodríguez, 08/53 10 88.

OCKSÅ EN NAPOLEON

Socialistinternationen som möttes i Paris i september uttalade än en gång sitt stöd för den nicaraguanska revolutionen och lovade att inför de europeiska regeringarna lägga fram förslag till konkreta program för tekniskt samarbete med den revolutionära regeringen i Nicaragua.

Samtidigt med Parismötet genomförde presidenten för den kristdemokratiska militärjuntan i El Salvador, Napoleón Duarte, en rundresa i USA för att vinna politiskt stöd för sitt valprogram och

en rejäl ökning av det militära stödet till sin regim. Men såväl massmedia som den offentliga opinionen och tom den nordamerikanska kongressen så i den salvadoranske statschefen en tvivelaktig partner.

Den nordamerikanska kongressen gick tvärt emot Reagans planer och beslutade mitt under Duartes besök att stödet till El Salvador skulle bero på uppfyllandet av kraven på respekt för de mänskliga rättigheterna och politiska och ekonomiska reformer. Washington Post jämförde Duarte med Nixon under Watergateskandalen. Överallt möttes han av demonstrationer, med slagord som "Inget nytt Vietnam", "Stoppa folkmordet", "Nej till interventionen".

SALVADOR ALLENDE—MUSEET

Ett nytt museum har skapats genom några svenska konstnärer som skänkt konstverk till Chiles folk, vilka ska sändas till Chile när juntan fallit. Museet invigdes i fredags och har sin lokal i Rönneberga Kursgård, på Lidingö.

JUNTAAMBASSADÖREN OCH SPIONERNA MÅSTE UTVISAS! PAPPEREN PÅ BORDET!

Tusentals chilenska medborgare, politiska asylfall och familjemedlemmar lever i en ständig psykisk press i det neutrala Sverige sedan det framkommit att Pinochets gangstergång får spionera på flyktingar med regeringens goda minne, utifrån sin central på Artillerigatan 45 i Stockholm. Visserligen kände sig UD-tjänstemännen tvungna att ta ett samtal med ambassadören, sedan saken läckt ut från SÄPO.

Förhållandet har varit känt sedan i mars, och Chilekommittén krävde redan då att ambassadören, "svenskättlingen" Folke Törnvall, skulle visas på porten. Aftonbladet framförde kravet än en gång på ledarsidan den 23 september. De chilenska exilorganisationerna och socialdemokratiska partiet upprepade kravet offentligt vid ett möte den 30 september i Stockholm.

Ambassadören och spionerna Carlos Neira och Ricardo Benavente skall ut! Utredningen måste offentliggöras och regeringen måste ta ett officiellt uttalande!

MIR-Chile, Skandinaviska Representationen, meddelar:

Mellan 13-21 september förekom sammanstötningar mellan diktaturens repressionsstyrkor och kombattenter ur den chilenska Motståndsrörelsen. Detta ägde rum på en plats kallad Neltune — inom ett sågvervids namn "Panguipulli" — i södra Chile.

Kombattenterna hade i hemlighet återvänt från exilen, för att sluta sig till motståndsrörelsen och med vapen i hand återställa friheten för chilenska folket. De var sysselsatta med politiskt mobiliseringsarbete inom bondeorganisationen i denna zon för att skapa villkor för kampen mot diktaturen.

Då gruppen av motståndskämpar omringades av fienden lyckades de flesta fly, men sju kamrater stupade efter en hård strid. En av dessa Raúl Rodrigo Obregón Torres, hade lämnat asyl i Sverige för över ett år sedan för att befria sitt land. Vi hedrar de fallna befrielsekämparna!

PRESSMEDDELANDE

Vänskapsförbundet Sverige-Nicaragua antog den 8 november med anledning av USAs förnyade aggressionsvåg ett uttalande till stöd för Kuba och Nicaragua. I uttalandet sägs:

"Med djupaste indignation har vi tagit del av USAs offentliga planer på militära aktioner mot Kuba, Nicaragua och El Salvador.

USAs förnyade aggressionsvåg mot Kuba med sabotage, terrorhandlingar och bakteriologisk krigföring har nu nått sin kulmen i och med att USAs utrikesminister Haig givit Pentagon i uppdrag att förbereda militära aktioner mot Kuba och Nicaragua.

Vi, mötesdeltagare vid ett minnesmöte för Carlos Fonseca, kräver att USA ofördröjligen upphör med sin aggressionspolitik i Karibien och Centralamerika.

Vi betygar vår kämpande solidaritet med Kuba, Nicaragua och El Salvador.

USA, HÄNDERNA BORT FRÅN KUBA OCH NICARAGUA!

det militära läget

SAN JOSE, EL SALVADOR, OKT 13 (AIP)

NATIONELLA BEFRIELSEFRONTEN FARABUNDO MARTI (FMLN) MEDDELAR ATT REGERINGSTRUPPERNA HAR TVINGATS RETIRERA FRÅN DEN OPERATION DE INLEDDE FÖR TVÅ VECKOR SEDAN I DEPARTEMENTET CHALATENANGO, MED STORA FÖRLUSTER I MANSKAP OCH MATERIEL. REGERINGSARMEN HADE FÖR DENNA OPERATION SATT IN 3.500 MAN, UNDERSTÖDDA AV NORDAMERIKANSKA HELIKOPTRAR AV IROQUIE-TYP, JAKTFLYG, TANKS PANHARD 90 OCH AN-1, 105 MM HAUBITS, 81 OCH 60 MM MÖRSARE SAMT 30 OCH 50 MM KULSPRUTOR. UNDER SIN MOTATTACK KUNDE REBELLSTYRKORNA KONSTATERA ATT REGERINGSSTYRKORNAS OPERATION ER LEDDES FRÅN HELIKOPTRAR AV NORDAMERIKANSKA RÄDGIVARE. SAMTIDIGT BRÖT SIG DE HONDURANSKA TRUPPER SOM VARIT STATIONERADE I GÄNSOMRÅDET IN PÅ SALVADORANSKT OMRÅDE. DE HONDURANSKA ENHETERNA, VARS RÖRELSER SAMORDNATS MED SALVADORANSKA NATIONALGARDETS, SPÄRRADE AV EN ZON OCH HOTADE CIVILBEFOLKNINGEN VID GRÄNSEN MED BESTRAFFNING OM DEN GAV STÖD TILL GERILLAARMEN.

REGERINGSARMENS ATTACKER BESVARADES AV FMLN-STYRKORNA MED ETT STORT ANTAL BAKHÅLL OCK NÅLSTICKSATTACKER I DET SKOGRIKA OMRÅDET, VILKET TVINGADE EN DEL AV REGERINGSARMEN TILL RETRÄTT, UTAN ATT HA KUNNAT RIKTA ETT SLAG MOT DEN UNDEGLIDANDE GERILLAN.

FMLN'S ÖVERKOMMANDO UPPGAV SENARE ATT REGERINGSSIDANS FÖRLUSTER VID DENNA OPERATION HADE ÖVERSTIGIT 100 MAN. VIDARE SÄGER FMLN, ÖVERGICK DEN SALVADORANSKA ARMEN TILL ATT ATTACKERA CIVILBEFOLKNINGEN, EFTERSOM MN XXXX MAN INTE LYCKADES MÖTA REBELLERNA I ETT FRONTALANGREPP. DÄRVID MÖRDADES MÅNGA KVINNOR OCH BARN. DEN MANLIGA BEFOLKNINGEN HADE ANSLUTIT SIG TILL DE REVOLUTIONÄRA STYRKORNA.

....

Så långt telexmeddelandet om en av de sammandrabbningar som dagligen inträffar i El Salvador. Denna drabbning inträffade i början av oktober i norra delen av landet där FMLN idag har fullständig kontroll.

Kommandant Rigoberto, medlem av FMLNs generalstab i Chalatenango-departementet förklarade nyligen i en intervju med tidningen *Por Esto* som kommer ut i Mexiko: "Ännu för ett år sedan kunde juntaarmén röra sig ganska fritt i detta och andra departement i landet. Där de drog fram

lämnade de ett spår av blod och skräck efter sig. Men idag är situationen en helt annan. Fienden har tvingats att stänga in sig i ett tiotal baser i detta departement. De slipper inte ut därifrån. De har varken elektriskt ljus eller dricksvatten. Vägarna är blockerade och de kan endast få matförråd via helikopter. Om de ska ta sig ut så måste de ha starkt stöd av artilleri, flyg och tusentals soldater hittransporterade från andra delar av landet och ibland till och med av honduranska armén. Och när de sedan kommer in på

det territorium som vi revolutionärer behärskar och som vi känner som vår egen handflata, så blir det ett lätt byte för vår gerillas kulor."

– I de områden som kontrolleras av revolutionärerna finns en armé på tusentals man. Denna armé har en hög grad av organisation och en kort men intensiv erfarenhet av vad en ojäm kamp vill säga. Man har specialenheter för strid, hälsovård och ingenjörsarbeten med mera. De senare har bland annat till uppgift att gräva skyttegraver, ordna vägväpning och lägga ut

landminor för att försvara tillträdet till de av revolutionärerna kontrollerade zonerna. Men även om det är en mycket effektiv armé så skiljer den sig mycket från de professionella arméer som existerar i Latinamerika.

"Gerillans medlemmar består av bönder arbetare, studenter, lärare, etc som av övertygelse har anslutit sig till den revolutionära kampen. För i vår armé har ingen tvingats in med våld inte heller får någon en lön", säger kommandant Rigoberto.

FMLNs armé deltar dess-

utom i civilbefolkningens dagliga sysslor. Denna nya sorts soldater är alltså med i produktionen och i uppbygget av det nya samhället på ett sätt som gör det närmast omöjligt att skilja på revolutionsarmé och vanligt folk.

Nu är Chalatenango bara ett exempel bland många. Likadant är det i departementen Morazán, Guazapa, San Vicente och Usulután. I resten av landet där juntaarmén och deras amerikanska rådgivare ännu har makten pågår strider, men på en annan nivå. Där finns inte den revolutionära armén utan istället en folkmilis. Milisen är en underjordisk organisation, som sträcker sig över hela landet som ett spindelnät. Det är de som förbereder marken för FMLN-gerillans framtida offensiver. De ser till att den revolutionära propagandan når ut till hela folket, de spionerar på regeringsarmén och de utför sabotage. I maj månad sprängde milisen till exempel elverket och vattenförsörjningen till huvudstaden. Detta tog två veckor att reparera. I detta läge genomförde gerillan en lång rad attacker mitt i landet och detta bara några dagar efter det att juntan hade förklarat att "situationen var helt under kontroll". Bland annat sprängdes en av landets två största broar "El puente de oro", som förbinder huvudstaden med nordvästra delen av landet.

I El Salvador pågår ett verkligt krig dagligen. Detta erkänner alla utom juntan. Å ena sidan har vi en armé som liknar de vanliga med militärer, utländska instruktörer, flygplan och helikoptrar, tanks och artilleri, utrustning för bakteriologisk krigföring och försedd med alla förnödenheter. Och likväl håller denna armé på att förlora ett krig. Å andra sidan har vi en ny sorts armé. En som är dåligt beväpnad, som inte har några tunga eller sofistikerade vapen, ja, som inte ens har en tillräcklig försörjningsapparat, eftersom grannländernas regeringar är fientligt inställda. Och likväl är det denna armé, som till skillnad från den andra håller sina ställningar och till och med verkar gå framåt.

Kan det möjligen bero på att den har ett helt folk bakom sig? □

MARCOS RODRIGUEZ

LÄS VIDARE OM CENTRALAMERIKA:

FDR/FMLN—El Salvador Libre. Press- och informationsbulletin på svenska. Rekvirera från FDR:s Press- och informationskommission, Box 11 044, 100 61 Stockholm, tel 08-44 04 60/ 215 pg 320154-8.

NICARAGUA, Landanalys, Stefan de Vylder, SIDA 1981, 67 s. A-4, 15:- Distr. Sv. F. N. — förbundet, Skolgränd 2, 117 24 Stockholm, tel. 08-44 98 35.

LATINAMERIKA, Nr 24-1981. Latinamerikakommittén, Brunnsgat. 4, 111 38 Stockholm, tel 08-10 86 24. Nr 23-1981 (El Salvador-rapport om läget idag), Nr 20-1979 (Befrielsens vindar i Centralamerika).

NYHETER FRÅN NICARAGUA, Vänskapsförbundet Sverige-Nicaragua, Box 45 190, 104 30 Stockholm.

NYHETER FRÅN LATINAMERIKA/UBV-information, Box 650, 101 29 Stockholm, tel. 08-40 07 31.

KOMMENTAR, Box 5220, 102 45 Stockholm, Nr 2/3, 4, 5/6, 7-1981, tel. 08-62 04 60. El Salvador-rapporter finner du även i Chilebulletinen Nr 1/2, 4-1981.

CHILEKOMMITTÉN

Adress: Box 622, 101 28 Stockholm
Ny tel nr: 08-744 34 83

Chilekommittén bildades som solidaritetsorganisation i december 1971. Efter militärkuppen i Chile den 11 september 1973 är Chilekommittén en del av den internationella solidaritetsrörelsen för motståndskampen i Chile. Chilekommitténs målsättning är att politiskt och materiellt stödja motståndskampen i Chile samt att sprida lärdomar om den chilenska arbetarklassens kamp före och efter militärkuppen. Chilekommitténs insamlade medel går oavkortat till motståndskampen inne i Chile. Chilekommittén är partipolitiskt obunden och tillåter olika politiska riktningar och tendenser att komma till uttryck, såvida tendenserna inte går emot kommitténs plattform: BEKÄMPA IMPERIALISMEN, STÖD MOTSTÅNDET - BOJKOTTA DIKTATUREN, FRIGE DE POLITISKA FÅNGARNA, STÖD DET CHILENSKA FOLKETS KAMP - FÖR SOCIALISM, STÖD ARBETARRÖRELSEN I CHILE.

Chilekommittén har för närvarande följande insamlingar:

CHILEBULLETINEN

Chilebulletinens adress: Box 5220, 102 45 Stockholm.
Besöksadress: Grev Turegatan 15, 1 tr.
Telefon: 08/618841

Ansvarig utgivare: Gösta Nydrén.
Redaktion: Ingvar Enghart, Anders Nordström, Sigyn Ohlsson och Marcos Rodríguez.
Montering: Ignacio de Acha.
Repro och sättning: Carlos Mejías.
Pressläggningsdatum: 16 november 1981.
Tryckeri: Prinkipo, Stockholm 1981.

Prenumerationspris: 25 kr för 4 nummer framåt. Stöd-prenumeration: 45 kr. Institutioner och företag: 45 kr för 4 nummer. Betala på postgiro 50488 - 6, Chilebulletinen. Ange fr o m vilket nummer prenumerationen ska börja. Adressändringar sändes till Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm.

Nummer:	Namn:	Ändamål
653928 - 2	Nationella insamlingen till Chile.	.25% till de chilenska vänsterpartierna och 75% till konkreta projekt lokalt i Chile.
50488 - 6	Chilebulletinen	.Prenumerationer och inbetalning för lösnummerförsäljning.
88 72 33 - 5	Chilekommitténs kampfond . .	.Konto för organisationens löpande verksamhet, bokförsäljning etc.

Dessutom stöder vi insamlingen till FDR, Den demokratiska revolutionära befrielsefronten i El Salvador, pg 4495239-8.

10 år värda att minnas

Chilekommittén kan i år fira sitt 10-årsjubileum. För att få nära glimtar av vad som har engagerat en av landets största solidaritetsrörelser under dessa år, fängade vi in ett par gamla aktivister Gunnar Löfberg och Ulrika Johansson och ställde frågor om deras egna upplevelser.

– Gunnar, hur började ditt Chile-engagemang?

– I Chile, 1972! Jag reste dit som volontär för UBV, och arbetade på Santiagos pedagogiska universitet tills militärkuppen -73 satte stopp för verksamheten där. Arbetet gick ut på att studera den Folkliga Matdistributionen (JAP), en organisation som Allende-regeringen hade infört för att bekämpa den svarta marknaden och för att garantera att också de fattiga skulle få en viss mängd basvaror.

– Min tid i Chile var en helhet, säger Gunnar. Det var inte så noga med vad som var arbete och vad som var fritid. Både på universitetet och utanför drogs man in i ett väldigt engagemang, och man deltog ständigt i diskussioner – om JAP-systemet, om de folkliga försvarskommittéerna, om "cordones" (industriältätnar).

– Du vet, en kväll var det ett möte på ett håll, nästa kväll någon annanstans. Och överallt diskuterades de olika linjerna som fanns inom Unidad Popular, och där gällde det att ta ställning.

Gunnar var kvar i Santiago under militärkuppen. Först deltog han i försöken att organisera ett motstånd på universitetet och, senare, i arbetet med att ta hand om flyktingar

som lyckats ta sig till svenska ambassaden. En månad efter kuppen lämnade han Chile, och ytterligare ett halvår senare var han tillbaka i Sverige.

Då hade solidaritetsrörelsen med Chile redan börjat ta fart.

– När jag kom tillbaka till Sverige fanns det redan ganska många lokalkommittéer och en central styrelse, berättar han.

– Jag gick med i lokalkommittén där jag bodde, Vasatorget i Stockholm.

– Hur fungerade ert arbete?

– Chilekommittén var under de första åren en oerhört aktiv rörelse. Å ena sidan var det mycket som skedde internt inom organisationen – bl a studier och diskussioner om både Chile och Sverige. Å andra sidan var det också en period då Chilekommittén gjorde väldigt mycket utåt. Det var demonstrationer och möten som samlade mycket folk. Det var centrala kampanjer för politiska fångar och flyktingar och för bojkott av chilenska varor. Det var det lokala arbetet tidningsförsäljning, insamlingar, information.

SÅ KOM BÅSTAD...

En stor stötesten under den här perioden var massmedia, säger Gunnar.

– Jag minns hur vi försökte få ut information, tex i samband med 11 september och inför bojkottkampanjer. Vi mötte ett kompakt motstånd. Visserligen skrevs det både om Chile och om solidaritet, men om själva organisationen, Chilekommittén och de frågor vi drev, skrevs det nästan inte alls, vill jag påstå, förrän i och med Båstadsdemonstrationen. I Davis Cup, september 75, skulle Sverige möta Chile. Det chilenska laget skyddades av 1 300 poliser...

– Den frågan slog man där emot upp i massmedia. Man fick det till att matchen skulle stoppas "till varje pris" och gjorde en stor grej av den saken. Chilekommittén kom plötsligt med överallt – i tidningar, radio och TV.

– Det viktiga för oss var då att försöka föra ut den politik Chilekommittén stod för, och fr a att tala för bojkott av Chile-varor på olika arbetsplatser.

– Trots allt fick vi ändå ut mer information än tidigare, och folk i allmänhet började få upp ögonen för att det fanns en Chilekommitté. Och när vi sedan lyckades genomföra en mycket stark och bra demonstration i Båstad, med 7 000 människor från hela

landet, då kände vi att vi hade lyckats. Demonstrationen märktes till och med i TV-sändningen till Chile!

Efter matchen strömmade många nya medlemmar till. Lokalkommittéerna blev fler, och den närmaste tiden var mycket aktiviteter på gång i hela landet.

OFFENSIV OCH NEDGÅNG

– Det var en offensiv stämning som fortsatte över nästa sommar när Kissinger (President Nixons utrikessekreterare) var på besök. Då rådde det en stark och kraftfull anda inom hela kommittén!

Efter den här aktiva perioden – ungefär från 1974 till 1976 – kan man nog säga att Chilekommittén började få problem. Många medlemmar hade säkert hoppats på att läget i Chile skulle ljusna, att juntan skulle störtas, eller att det åtminstone skulle bildas en samlad motståndsrörelse för att leda kampen. Så blev det inte. Samtidigt började andra politiska frågor på hemmaplan bli alltmer brännande – den ekonomiska krisen, kärnkraften, valet -76. I det läget började leden i Chile-demonstrationerna att glesna, och många medlemmar försvann från kommittén.

– Hur kom det sig att du fortsatte, Gunnar?

– Orsaken var nog att jag kände en speciell närhet till händelserna i Chile genom att jag hade varit där och deltagit i processen, och att jag varit där under kuppen. Jag tror det var den här personliga erfarenheten som gav mig det sista lilla energitillskottet som behövdes för att fortsätta.

För Chilekommittén behövs också idag, menar Gunnar.

– Du tänker alltså själv fortsätta som medlem?

– Ja, det tänker jag. För all framtid, höll jag på att säga.

JAN JOHANSSON

Foto: Rolando Pérez

Till de verkliga slitvargarna i Chilekommittén bör om några räknas Ulrika Johansson i Upplands Väsby. Ulrika kom med i Chilekommittén redan under UP-tidens stormiga klimat och bygger fortfarande "barrikader" även om de idag mestadels har formen av bokbord vid lokalkommitténs "peñas".

– Hur kom det sig att du blev Chileaktivist, Ulrika? frågar vi. Chilekommittén uppfattades väl av många som en ungdomsrörelse, men du var ju ingen ungdom ens för tio år sedan?

– Jo, det var ju så att jag hade egna tonåringar som var engagerade i FNL-rörelsen, och jag kände att jag borde väl göra något även jag. Men så hade Amnesty ordnat en utställning om förtrycket i Brasilien. Den gjorde ett väldigt starkt intryck på mig, och fick mig att intressera mig för Latinamerika. Så under Allende-tiden kom den chilenska folkmusiken hit och med den kom det mer information om Chile och Latin-

– Sen kom julen -73. En mängd chilenska och latinamerikanska flyktingar fanns redan i de svenska mottagningsförläggningarna. Chilekommittén i Stockholm tog initiativet till ett gemensamt julfirande med flyktingarna. Mellan Jul och nyår hölls ett "öppet hus" på Södergården vid Slussen. Det kom busslastar med flyktingar; alla skulle inkvarteras hos kommittémedlemmar och sympatisörer. Ett upprop i DN gjorde att massor av folk hörde av sig. Jag hade telefonjour hemma. Det blev nästan dygnet runt. Men det hela funkade bra, och det knöts många fina kontakter mellan flyktingkamrater och svenskar.

Foto: Kjell Åke Andersson

Överst: Båstad 1975. Hundratals ballonger med namn på politiska fångar släpptes upp.

Ovan: Jaime Fillol spelar till polisackompanjemang.

T.v.: Brigadmåleri på Moderna Museet.

amerika. Det gjorde att jag gick med i Chilekommittén. För övrigt tror jag att man har en uppgift även om man är lite äldre. Man har erfarenhet och man kan inte avfärdas så lätt när man ställer upp för en sak.

– Sen kom då militärkuppen -73. Vad tog du fatt i för uppgifter?

– Kuppen upprörde ju alla människor; massmedia skrev verkligen en massa. Vi var ofta ute på stan med bössa och skamlade och sålde "bullar". Folk slet flygbladen ur händerna på oss och bössorna blev fort fyllda.

– Du har arbetat en hel del med kulturella aktiviteter; vill du berätta lite mer om det?

– Det som varit oerhört stimulerande, måste jag säga, har ju varit att samarbeta med de latinamerikanska konstnärerna och målarbrigaderna. De kom ju hit med en helt ny inställning till bilden som propagandamedel. De hade erfarenhet av att göra stora muralmålningar kollektivt. De använde starka, klara färger och band ihop figurerna med kraftiga, svarta konturer, ungefär som på en glasmålning.

– Det startades flera sådana målarbrigader ute i landet.

Det ansågs så intressant, att Moderna Museet inbjöd till en stor brigadamålarutställning och där var vi naturligtvis med.

– En innovation i utställningsväg tror jag vi kan kalla den "prefabricerade" informationsutställning som vi tillverkade i centrala bildgruppen i massupplaga. Bildkonturer fanns på arkitektkopior. Sen fick "brigaderna" fylla i färger som de själva valde och rita upp texter och montera foton enligt våra anvisningar.

– Ulrika, det har gått åtta långa år sedan militärkuppen i Chile, hur känns det att arbeta idag, har inte folk blivit rätt likgiltiga?

– Jo, nog märks det, men "Chile" finns ändå kvar i folks medvetande, som en symbol för motståndet mot förtryck. Man möter ju ofta det argumentet att det finns så mycket elände i världen så det knappast går att göra någonting åt det. Men vi får aldrig acceptera förtryck och ju mer man studerar problemen, dess mer kan man utträtta. Det är nödvändigt att bekämpa förtrycket för att stå ut. Även om det är lite vi kan göra var och en så kanske jag genom mitt arbete kan inspirera några fler att hjälpa till, att komma med i kampen.

– Blir du aldrig trött?

– Visst, men arbetslusten kommer igen. Kamratskapet, arbetet i grupp har ett värde i sig. Man lär sig en massa saker av andra som kan mer.

– Har du sett resultat av ChKs arbete?

– O ja. Kampen i Chile har fått stöd genom det opinionsbildande arbete som Chilekommittén har utträttat. Sen har många fler engagerats och politiska fångar i Chile har kommit loss fortare genom den internationella solidaritetens påtryckningar.

– Vad tycker du att Chilekommittén bör satsa på närmast?

– Viktigast nu är att nå ut till den nya generationen, som inte upplevt chocken med militärkuppen i Chile. Vi måste få dem att känna hur viktigt det är med internationell solidaritet. Nästa månad ska vi ut till skolorna med häftet "Resan till Chile" som bygger på "Det internationella Spelet". Det är ett sätt som visat sig bra, det finns säkert många fler. □

INGVAR ENGHART

Nytt material om Latinamerika

Vi Vann! En bok för barn och vuxna om Nicaragua av Monica Zak, Förlaget Cikada, Uppsala/Gävle, 1980, 107 s. Ill. färg. ca 59:- Förf. har åstadkommit en medryckande och faktarik bok som vänder sig till såväl vuxna som barn. Den bygger på hennes erfarenheter från ett jordbrukskollektiv i Nicaragua efter revolutionen samt en brevväxling emellan en grupp svenska barn och barnen på kollektivet i Nicaragua. Skicklig lay-out, teckningar och utsökt foto samt medelstor stil gör boken lättillgänglig. Från 9 år. Bör inte saknas i låg- eller mellanstadie-klassen.

El Salvador - Upproret har börjat, Bokhandel Röda Rummet, Storgatan 15, 411 24 Göteborg, 10 s. Ill. 11:- I denna småskrift får vi en snabb redogörelse för bakgrunden till den revolutionära utvecklingen i El Salvador samt kampens faser fram till sept. -80. En karta och faktarutor underlättar orienteringen.

Chilekommitténs Kalender 1982. Tio år av solidaritetsarbete 1972-1982. Består av 7 plancher med solidaritetsmotiv. Rött, blått, svart och vitt. 42 x 30 cm. 20:-, bokhandelsrabatt 20%. Rekvideras från Chilekommittén, tel 08 - 744 3483.

Bananer och Bolsjeviker heter en undersökning av hur svensk press beskrev den av CIA organiserade interventionen i Guatemala 1954 då den demokratiska Arbenz-regeringen störtades. Undersökningen gjordes av studerande på Journalisthögskolan, Stockholm. Rekvirera från Chilekommittén. 10:-